

Schubertiada

28a edició

Sense títol 8 [1986] ©Joan Hernández Pijuan, VECAP

RECITALS DE LIED
Vilabertran

Col·laborador principal

B Sabadell
Fundació

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE CULTURA
Y DEPORTE

inaem
INSTITUTO NACIONAL DE
INDUSTRIAS TEXTILES Y AEROSPA-
CIALES

Agraïm el suport de

Diputació de Girona

**Ajuntament
de Figueres**
Alt Empordà

Ajuntament de Vilabertran

Castelló d'Empúries

Damm
Fundació

Dijous 20
21:00 h

Florian Boesch & Christian Koch
Franz Schubert | Die schöne Müllerin

Divendres 21
21:00 h

Juliane Banse & Wolfram Rieger
Franz Schubert | Winterreise

Dissabte 22
21:00 h

Andrè Schuen & Daniel Heide
Lieder de Mahler i Schubert

Dijous 27
19:30 | 22:00 h

Matthias Goerne & Alexander Schmalcz
Lieder de Beethoven i Brahms

Dissabte 29
21:00 h

Kallias Ensemble
Arranjaments de cançons folklòriques de Beethoven

Agraïm al públic que ens acompanya en aquests concerts la seva confiança en aquests moments complicats.

Molt especialment, agraïm la generositat i el compromís de totes les persones que han donat l'import de les seves entrades a l'Associació Franz Schubert, tot i no poder atendre els concerts. El seu gest ens commou i ens ajuda a afrontar, com a entitat privada dedicada a la promoció i divulgació d'un patrimoni universal, aquest context difícil amb més força.

Gràcies de tot cor, esperem que l'any vinent podrem retrobar-nos també amb elles.

"Només la llibertat, el progrés, és l'objectiu en el món
de l'art, així com en tota gran creació."

Ludwig van Beethoven

(fragment d'una carta a a l'arxiduc Rodolf, 28 de juliol de 1819)

"El cantant és més important que jo, ell té el text i explica la història."

Victor Medem i Sílvia Pujalte

El pianista Malcolm Martineau acaba de fer seixanta anys, un bon moment per repassar la trajectòria d'un dels millors pianistes acompanyants de la seva generació. Ens hauria agradat celebrar-ho amb ell aquest estiu, per les circumstàncies han fet que finalment no sigui possible que vingui a Vilabertran.

Tindrem, si més no, les seves paraules. Durant la passada Schubertíada ens vam reunir al voltant d'una bona taula i això és el que ens va explicar sobre els seus inicis, la seva passió per la música i el teatre i la relació amb els seus cantants. És a dir, sobre l'art d'acompanyar.

La meva mare era pianista, va estar en actiu gairebé fins als noranta anys. Ella es dedicava a la música de cambra amb instruments de corda i no sabia res sobre cant així que jo feia el mateix que ella, però diferent; ens compreníem l'un a l'altre, però no fèiem ben bé el mateix. Vaig créixer sabent que fer música en col·laboració era divertit, la meva mare i la meva tia tenien un duet de piano i violoncel i solia escoltar-les sovint. No sé si en algun moment, de petit, vaig pensar que seria músic. Simplement, va succeir. La meva mare va ser molt intel·ligent, no em va fer classes; en certa manera és com ensenyar a conduir els teus fills, no funciona. Ella no ho va

“Vaig créixer sabent que fer música en col·laboració era divertit”

fer, però estava molt pendent de mi i m'animava dient-me: "si vols fer-ho, has de fer-ho a la teva manera".

El primer que vaig descobrir va ser l'òpera, un dels meus professors al col·legi era un dels fundadors de la Scottish Opera, que en

aquella època era l'única òpera regional del Regne Unit; allà vaig escoltar a Janet Baker, el meu primer *Anell*, la meva primera *Flauta màgica*... Després arribava a casa i cantava el que havia escoltat. La meva mare em deia que quan era petit sempre estava cantant, sempre. Conservo un enregistrament molt compromès, jo amb deu anys cantant la Reina de la Nit [riu]. I així va ser com va començar tot.

Recordo que més tard, als catorze, a l'escola, vaig tocar en un concert acompanyant les cançons i em va agradar. Vaig acompanyar per primera vegada un cantant en la Benson and Hedges Singing Competition (és curiós, un concurs de cant patrocinat per una marca de cigarrets!), Després el guanyador no s'hi va dedicar al cant, es va fer sacerdot; ara toco per a la seva filla, que és molt bona cantant. El primer gran cantant per al qual vaig tocar crec que va ser Stephen Varcoe. Després vaig participar en el primer BBC Young Musician of the Year, el 1977. Em vaig passar un any anant a Londres a rebre classes; anava a classe de piano,

després anava a teatre a veure alguna obra de Shakespeare o una altra cosa que m'atragués i passava la nit al tren de tornada de Londres a Edimburg. Era un viatge molt llarg, sí, però m'encantava fer-ho així.

Després d'això vaig ser solista durant tres o quatre anys, però vaig seguir tocant *lied* i em vaig formar com a cantant. Vaig anar a la universitat, a Cambridge, i allà vaig cantar al cor. Vaig guanyar Gerald Finley en un concurs de Mozart [riu], allò va ser el punt més alt de la meva carrera, no deixo que el Gerry se n'oblidi! Després d'això vaig ser al Royal College of Music durant dos anys; allà només vaig rebre classes com a solista. Els meus professors no estaven interessats en la música de cambra o l'acompanyament i no em permetien preparar cançons en les meves classes; només Beethoven, Schubert... el repertori habitual. Això també va ser bo per a la meva formació, per la tècnica; encara hi ha gent que pensa

“Encara hi ha gent que pensa que si ets acompanyant ets menys que un solista i tens menys tècnica, i no és així”

que si ets acompanyant ets menys que un solista i tens menys tècnica, i no és així. Jo encara faig els meus Czerny cada matí per mantenir els dits en forma, i quan no tinc massa cançons per aprendre toco peces per a solista i concerts; el segon concert de Brahms, per exemple; només per passar-m'ho bé, perquè m'agrada.

Vaig començar a fer classes com a acompanyant quan vaig guanyar la Walther Gruner International Lieder Competition; Geoffrey Parsons era al jurat i em va dir que volia donar-me classes, i amb el temps em va passar alguns dels seus concerts. Vaig fer alguns recitals amb Victoria de los Àngeles; el Geoffrey em va presentar Olaf Bär i quan va morir vaig fer tots els concerts que tenia previstos amb ell; també vaig fer els tres últims recitals de Lucia Popp abans de morir. Vaig tenir sort de ser llavors amb en Geoffrey, però cal estar preparat per a poder respondre quan arriba el moment.

Pianista col·laboratiu o acompanyant? Tant més. Penso que acompanyant està bé, perquè en un duo de *lied* el cantant és més important que jo, ell té el text i explica la història. Així que sí, jo sóc important però no tant com ell. Des del punt de vista musical, no, llavors som tots dos iguals. Tot i que el piano també toca les

“El piano també toca les paraules, per descomptat”

paraules, per descomptat, i quan escolto un pianista puc dir si ho està fent o simplement està tocant la música; alguns pianistes toquen la música molt bé, però no toquen el text, i és molt important fer-ho.

Intento donar suport sempre als cantants, i crec que és perquè entenc els mecanismes vocals, sé el que senten, com respiren, i puc

empatitzar físicament amb ells. Per això sempre envio els meus estudiants de piano a fer classes de cant; no moltes, si no volen, però les suficients perquè entenguin què és cantar; tant me fa si tenen veus horribles o ho fan fatal, això no importa. És només una qüestió d'empatia. Els dic que si no els agrada el cant i no saben què sent un cantant quan canta no poden ser acompanyants.

Si toco diferent amb diferents cantants? Sí, és possible. No és una cosa que puguis analitzar, és una cosa que fas instintivament; si intentessis fer-ho conscientment, no et sortiria. Simplement reaccions al que estàs escoltant, el mateix que amb música diferent busques colors diferents.

Alguns cantants preparen els seus propis programes; per exemple, vaig tocar recentment amb Anna Netrebko un programa fantàstic que havia preparat ella, "Night and Day". Recordo especialment un programa de Lorraine Hunt Lieberson que començava amb Brahms i acabava amb Mozart i va ser realment fantàstic, l'havia plantejat amb molta intel·ligència; t'adones que l'ordre cronològic no és imprescindible. Altres cantants em demanen que els prepari jo els programes. Susan Graham, per exemple; la conec molt bé, conec la seva veu, i a ella li agrada molt fer coses poc habituals. Per exemple,

li vaig preparar un programa que partia de Schumann, de *Frauenliebe und -leben*, i la resta de les cançons estaven relacionades amb les del cicle; eren en diferents llengües, de molts compositors, però sobre el mateix tema. També Elina Garanča; no fa gaire em va dir: "vull fer Brahms a la primera part, i a la segona posa el que vulguis". I vaig preparar una primera part tot amb Brahms, i en la segona Duparc; ella no havia escoltat abans Duparc i li va encantar. Crec que és molt bonic que confiïn en tu per fer un programa. Segurament els pianistes coneixem una varietat més àmplia de repertori, però no es tracta només d'això; es tracta també de conèixer les veus dels cantants, de treballar amb ells i observar com són.

He fet diverses sèries al Wigmore Hall; per exemple, vam fer el cicle "Decades", que era només cançó alemanya de diferents compositors, organitzada per dècades. També vam fer allà "Song lifes", la vida dels compositors en cançons; per exemple, Schumann, des de les cançons que va fer quan tenia disset anys fins Maria Stuart. M'agrada molt fer coses d'aquest tipus; a en John [Gillhooly] també li agrada i em demana noves idees. Crec que el proper cicle serà sobre cançó francesa, al voltant de diferents personatges; Pauline Viardot, que es va relacionar amb molts compositors, o Nadia Boulanger, que va estar en contacte amb tanta gent i va fer classe a tants músics. De vegades em desperto en plena nit i elaboro noves idees.

"Hem d'entendre els programes com un viatge"

També m'agraden els programes més habituals, que són com un bon menú, amb un entrant, un primer, un plat principal i unes postres; no hi ha res de dolent, en això. En

realitat no hi ha regles, tot pot funcionar, però ha de funcionar musicalment. De vegades la gent fa un programa que sobre el paper sembla adequat i bonic, però que quan l'escoltes, no funciona. Era una bona idea, però en realitat no és prou variat o no hi ha un bon viatge a través del programa. Hem d'entendre els programes com

un viatge; és bo per al cantant començar amb alguna cosa que sigui una mica més senzill per passar a alguna de més complicada quan la veu està més calenta; si hi ha res que és més difícil per al públic potser és millor deixar-ho per a després de la pausa, quan està més receptiu, i si tens alguna obra més lleugera, deixar-la per al final, per enviar a la gent feliç a casa.

És interessant veure com les mateixes cançons causen una impressió diferent segons on siguin dins del programa. Vaig fer un recital amb Tara Erraught fa poc i va acabar el programa amb els *Zigeuner Lieder* de Brahms, que en teoria seria una obra per començar, i els va cantar després de les *Cançons del camarada errant* de Mahler, i va ser meravellós, les cançons sonen

completament diferents segons on són i el que sona al voltant.

“És bo que els
joves vegin
que el *lied* no
és una cosa
que intimida”

També m'agrada insistir en el mateix repertori; he fet *La bella molinera* amb quatre cantants diferents en els últims tres mesos; aquesta obra, com totes les obres mestres, es pot fer de moltes maneres. La vaig fer també en unes

masterclasses a Escòcia per a joves cantants i també per a aficionats; va ser l'obra central, i vam tenir un dramaturg treballant amb nosaltres. Mai abans havia fet *lied*, ho va fer des d'una perspectiva psicològica i va ser sorprenent, molt enriquidor; crec que és bo que els joves vegin que el *lied* no és com ells creuen, no és una cosa que intimida i que hauran de treballar vint anys per entendre-la. Poden entendre immediatament *La bella molinera* perquè parla d'un noi que s'enamora d'una noia i probablement no parla mai amb ella o li diu quatre paraules. M'agrada molt quan cantants joves canten cançons molt conegudes per primera vegada, perquè tenen una actitud nova. M'encanta fer classe, però no tinc gaire temps. Tinc tres estudiants cada any, pianistes; fa anys ensenyava també cantants, m'agrada molt, el mateix que ajudar un cantant jove a estudiar un paper d'òpera.

Faig trenta-cinc recitals a l'any. No en faig més deliberadament, també he d'estudiar. En altres èpoques n'havia fet més, en algun moment vaig arribar a fer-ne seixanta. Alguns dels llocs en els quals solia tocar van deixar de fer *lied*, però hi ha nous llocs molt bons. Al final, fas el mateix nombre de concerts i el que canvia són els auditoris; depèn de qui sigui el director d'un determinat auditori en cada moment, de la seva afinitat amb el *lied*, i depèn també del pressupost, de quants diners hi pot dedicar. On toco més és a

“Faig trenta-cinc recitals a l'any. No en faig més deliberadament, també he d'estudiar”

Àustria, potser a Holanda i al Regne Unit i als Estats Units. Als Estats Units hi ha cicles molt bons; les universitats per exemple, tenen diners i poden permetre's cantants tan bons com Susan Graham, però també hi canten d'americans molt joves que estan entusiasmats amb la cançó, la qual cosa està molt bé.

També noto que segueix assistint el públic més gran, però hi ha públic jove, i és fantàstic. Crec que hi ha una generació de cantants, Keenlyside o Graham per exemple, que fan *lied* d'una manera més accessible; amb ells la gent no té aquesta sensació de necessitar un títol universitari i parlar cinc llengües per poder entendre el que és el *lied*; són més directes, més com a éssers humans normals. No són com aquests grans déus en els seus pedestals, com Fischer-Dieskau, que eren meravellosos també, però d'una altra manera. Victoria [de los Ángeles], que també era d'aquesta generació, tenia però una actitud diferent, ella era molt més relaxada.

Vaig fer algunes classes amb cantants de la vella escola, amb Jurinac, amb Grümmer, amb Schwarzkopf, amb Fischer-Dieskau, i crec que ara es treballa d'una manera més flexible que llavors. La major part de les vegades tenien una manera de fer una cosa i la repetien sempre; els senties la mateixa cançó cinc vegades i les cinc eren exactament iguals. No Fischer-Dieskau, ell era diferent en aquest sentit, però sí Schwarzkopf, per exemple. Se sorprenien si jo

feia alguna cosa lleugerament diferent, i no és que estigués fent res que no fos a la partitura; sempre he respectat molt el compositor, però alhora he buscat formes diferents de fer el mateix, per explorar altres possibilitats. Però ells se sorprenien, i si deien "oh, això ha estat bonic", era un gran compliment.

Aquesta generació de cantants treballava de manera molt diferent de l'actual. Margaret Price, per exemple, no cantava una obra nova sense haver-la treballat abans amb el seu *coach*. El *coach* li ensenyava les notes, l'estil, tot, i fins llavors no li permetien ni tan sols obrir la partitura. Avui dia això no s'ho pot permetre ningú, i no és només una qüestió de diners. El problema és que quan havia d'aprendre alguna cosa per ella mateixa li costava molt, perquè estava acostumada que algú altre li ho fes. No era l'única, Popp i Gruberova, amb qui vaig fer alguns recitals de Schubert fa dos anys, també ho feien així, eren més o menys de la mateixa generació.

Crec que Fassbaender va canviar la manera en què la gent entenia el *lied*. De bon començament, la seva manera de cantar xocava, perquè era diferent del que era habitual, feia coses que ningú no esperava que fes; crec que ella va ser el principi d'una nova era, va obrir un nou camí. Es permetia mostrar les seves emocions, la seva ànima, i no li importava si en algun moment el que feia no era bonic; ella era allà i el que veies era exactament el que estava sentint en aquell moment, mentre que d'altres tenien certa por que els critiquessin, que la gent els rebutgés per no ser perfectes o bells. A ella això no li importava, crec que era exactament això el que la feia diferent. Va trobar una nova aproximació, que cantar no fos *legato*,

legato, legato, sinó que fos com parlar. Fa poc escoltava un recital seu a Salzburg, dels setanta, i és extraordinari, absolutament modern.

"Crec que Fassbaender va canviar la manera en què la gent entenia el *lied*"

La seva manera de fer no és l'única, i tenim a cantants com Cerha que té una línia de cant perfecta i així i tot diu el text

fa òpera, només coses en les quals està molt interessat. El Matthias [Goerne] i el Christian [Gerhaer] també feien poca òpera abans i en els últims anys n'estan fent més. Fer una carrera només amb *lied* i oratori està a l'abast de molt pocs; hem de tenir en compte que abans els enregistraments eren una font d'ingressos molt important per als cantants, i ara això ha desaparegut; la crisi de les discogràfiques ha afectat sobretot als solistes, als cantants de *lied*, etc. Potser hi ha més enregistraments en viu, que estan molt bé, però com a oient has de recordar que són en viu. Quan toques i saps que t'estan gravant, hi ha alguna cosa que canvia. No hauria de ser així, però ho és. Per exemple, els concerts a la ràdio a Edimburg cada dia a les onze del matí, són un desafiament. Costa oblidar-se que s'està emetent, i no té gaire sentit perquè si el que fas és prou bo per al públic de l'estudi, per què no hauria de ser-ho per als oients, però és inevitable; sempre tens la impressió que t'estan examinant, aquest enregistrament es pot escoltar una vegada i una altra.

No he dirigit mai. No. No vull fer-ho. M'ho han demanat moltes vegades, però no. Prefereixo crear el so. Sí que he tocat amb orquestra; al principi de la meua carrera vaig fer alguns concerts, però no era gaire bo seguint el director [riu]. Continuo anant a molts concerts, i a l'òpera, sobretot a l'òpera. Perquè m'agrada i per donar suport als meus amics; si l'Anna [Netrebko] debuta a *La forza del destino* no m'ho perdré. Però no només això; encara que vegi *Les noces de Figaro* per enèsima vegada, sempre hi ha coses noves. Vaig ser fa poc al Covent Garden, en Simon [Keenlyside] és fantàstic

**“No he dirigit mai.
No. No vull fer-ho.
M'ho han demanat
moltes vegades,
però no. Prefereixo
crear el so”**

com a Conte, ara feia anys que no el cantava, i no havia vist en Christian [Gerhaer] fent de Figaro, és realment bo i es van entendre molt bé tots dos. Als meus estudiants els dic: si no us agrada l'òpera, si no hi aneu, no entendreu els cantants.

També penso que és molt important per als cantants d'òpera fer recitals de *lied*. He

meravellosament. Crec que hi ha diferents aproximacions, maneres molt diferents de cantar *lied*, i en aquest sentit estem en un moment de molta riquesa, perquè actualment els cantants es permeten més mostrar la seva personalitat. Recordo el que em va dir John Gilhooly sobre Florian [Boesch] la primera vegada que va cantar al Wigmore Hall, que el públic no l'havia entès, i ara l'adoren; podria fer cinc recitals en una setmana i tots tindrien les entrades exhaurides. Però ell no ha canviat la seva manera de treballar, simplement el públic ha anat entrant en la seva manera tan particular de fer, que té alguna cosa de revolucionària, especialment en la manera de dir. No agrada tothom, és clar, però com el meu meravellós professor de piano em deia, si agrades tothom, estàs fent alguna cosa malament. És interessant que Elly Ameling, perquè no se m'acudeixen dues maneres més diferents de cantar que les d'Ameling i Fassbaender, va venir a escoltar-nos al Florian i a mi, un *Winterreise*, i va quedar absolutament fascinada; fa trenta-cinc anys la gent n'hagués sortit horroritzada.

“Estem en un moment de molta riquesa, perquè actualment els cantants es permeten més mostrar la seva personalitat”

Janet Baker també tenia un efecte sorprenent amb la seva manera de cantar, tan lligada al text. Tenia molta energia, es donava per fet que una cantant anglesa havia de ser plana, però ella no ho era en absolut. Vaig ser molt afortunat de tocar amb ella una

vegada quan jo tenia vint-i-un anys. Vam fer Brahms, Schubert i Counod i em va tractar com a un professional. Ella esperava que jo hagués fet el meu treball, ella havia fet el seu, i simplement vam treballar junts. No vam parlar molt; no per res, no sóc especialment xerraire.

La Janet va fer molt poca òpera. No sé si és possible portar una carrera així avui dia, cantant només *lied* o concerts. Va ser la seva elecció, i l'Elly va fer el mateix; llavors era una opció. Segurament el Florian és el que més s'acosta avui a aquest tipus de carrera; a penes

intentat de totes les maneres que Sondra Radvanovsky en faci, podria ser una bona recitalista; potser no per cantar Schubert, però no cal que sigui sempre Schubert; té la component emocional necessària i li interessen els textos. Però no ho ha fet mai i li fa respecte. Els sol passar, als cantants; tenen por que els falli la memòria, o se senten insegurs per no poder actuar, encara que intento fer-los entendre que en certa manera sí que actuen, cada cançó és un petit drama; a més, els inquieta estar-se dues hores sols sobre l'escenari (bé, només amb el pianista). Encara que facin recitals d'àries, no és el mateix, crec que pensen que el *lied* necessita més control. I, sobretot, és molta feina; preparar un recital de *lied* dóna molta feina. A Lawrence Brownlee, per exemple, també li feia respecte, però va fer un recital complet de cançó, *Dichterliebe*, Poulenc i els *Petrarca* de Liszt, i va ser fantàstic. Crec que és bo que les grans estrelles com Garanča o Netrebko demostrin que poden

“Penso que és molt important per als cantants d'òpera fer recitals de *lied*”

fer recitals de *lied*. L'Anna, per exemple, no barreja mai *lied* amb òpera, ni tan sols fa òpera com a propina, i penso que això està molt bé. Quan li ho proposen diu: "Per què? Per cantar òpera, ja tinc les òperes; ara estem fent *lied*. "

Aquesta entrevista s'ha publicat al n. 16 (juliol-setembre 2020) de la revista Platea Magazine.

Agraïm al seus directors que ens hagin permès compartir-la amb el nostre públic.

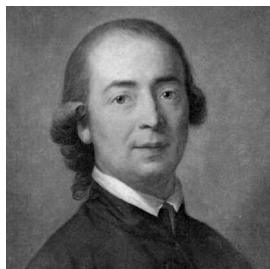
L'ànima popular del lied

Sílvia Pujalte

El 1778, Johann Gottfried Herder va publicar el primer volum de *Volkslieder* ("Cançons populars"). Quan parlem actualment de cançons populars o tradicionals, ens referim a peces d'origen poc definit, de transmissió oral, que ens han arribat en diverses versions amb tonades i lletres lleugerament diferents segons el viatge que hagin fet al llarg del temps.

En el context de Herder la cançó popular també és això, però és molt més. Un primer indicatiu d'aquest concepte més ampli ens el dóna l'adjectiu que trobem al títol de la versió anterior d'aquest llibre, del 1775, que no es va arribar a publicar: *Alter Volkslieder* ("De cançons antigues"). Aquest "antigues" desapareix quan finalment es publica, potser perquè amb el criteri de Herder hi ha cançons tradicionals antigues i també de modernes. Per altra banda, la paraula *lied* significa "cançó", però també té l'accepció de "poema"; per citar dos poetes amb els quals estem familiaritzats, tant Wilhelm Müller com Heinrich Heine solien referir-se als seus poemes com a *lieder*. De manera que el títol de Herder fa referència a cançons o poemes antics o moderns.

Quan fullegem *Volkslieder* ens crida l'atenció que les cançons i els poemes no són només alemanys: hi ha traduccions de peces angleses, lituanes, espanyoles, escoceses, lapones, gregues, franceses, italianes... I encara més: no totes les obres són anònimes. Hi trobem també fragments d'obres de Shakespeare, poemes de Goethe i el mateix Herder i citacions i aforismes de Luter, entre d'altres. Amb això ens fem una idea més completa del que entén l'autor per *volkslieder*: les cançons populars són l'"esperit dels pobles", en paraules seves. Aquest esperit es manifesta a través de textos anònims i antics, però també a través de, per exemple, el poema *Heidenröslein* de Goethe o la *Cançó del salze* i les cançons d'Ofèlia de Shakespeare. El títol de l'edició de 1807, publicada quatre anys després de la mort de Herder, és il·lustratiu: *Stimmen der Völker in Liedern* ("Veus dels pobles en cançons").

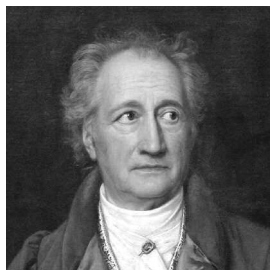

Johann Gottfried Herder

L'esperit dels pobles és un patrimoni que s'ha de protegir, i Herder és el precursor i impulsor de la conservació de la cançó tradicional mitjançant *recol·lectors* que recorren les comarques prenent nota de la música i de la lletra de les cançons que canta la gent del país per documentar-les; ell mateix s'hi dedica, i també ho fa Goethe. Aquest interès per preservar obres de transmissió oral fixant-les

sobre el paper es va anar estenent per tot Europa i van ser molts els compositors que s'hi van afegir al llarg dels temps: Johann Friedrich Reichardt a Alemanya també als inicis, Leoš Janáček a Txèquia, Béla Bartók a Hongria, Felip Pedrell a Catalunya, Ralph Vaughan-Williams a Anglaterra, Harry Burleigh als Estats Units...

Hi ha moltes cançons tradicionals que, un cop arrançades, van prendre un nou camí que les va dur molt més enllà del seu entorn, *El cant dels ocells* en seria un exemple ben proper. Aquest és el vincle més directe entre la cançó popular i el *lied*, l'harmonització que la porta de la plaça del poble a la sala de concerts, però no és l'únic ni tampoc el més profund, perquè la cançó tradicional forma part de l'essència del *lied*.

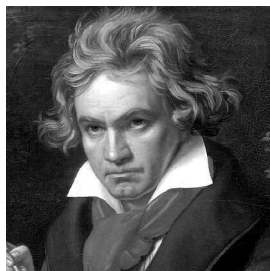
Johann Wolfgang Goethe

Tornem a l'època de Herder. Aquells anys són també anys de ressorgiment de la poesia, un fet que, com veiem amb l'exemple de Goethe (un poema en què un noi entremaliat vol tallar una rosa i la rosa es defensa punxant-lo) no està desvinculat de l'interès per la poesia tradicional. A poc a poc va sorgint en els cercles de pensadors, poetes i músics una idea que s'emmiralla en les cançons populars

que tant s'estimen: i si els poemes es convertissin en cançons? La música seria un vehicle excel·lent per difondre la nova poesia alemanya.

Així neix el que coneixem com a *lied*, batejat com a *kunstlied* per fer èmfasi en la seva voluntat artística. En aquest nou tipus de cançó, la música ha de ser merament el suport de les paraules, sense aspirar a cap protagonisme i, naturalment, ha de permetre que el poema s'entengui, talment com si s'estigués recitant. En definitiva, la música ha d'estar al servei del poema, que és el més important.

El caràcter popular del *kunstlied* s'aprecia en la senzillesa de la línia de cant i de l'acompanyament, en la música que es repeteix a cada estrofa, i també en el fet que es canti en alemany en una època en què només es canta en aquesta llengua al carrer i a les esglésies luteranes, perquè la llengua *culta* de la música és l'italià. Aquest concepte de *lied* sorgit en el context de la Segona escola de Berlín amb compositors com Reichardt i Carl Zelter es va anar modificant amb el pas dels anys, però el gènere va mantenir la seva ànima popular. El repertori ens ho recorda contínuament, i en els programes de la Schubertiada que ens disposem a gaudir aquests dies trobarem aquesta ànima present en diverses formes.

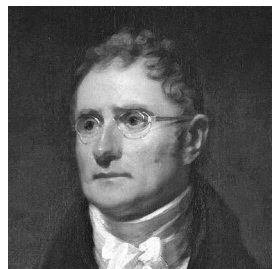

Ludwig van Beethoven

El *lied* clàssic de Ludwig van Beethoven s'emmotlla en el marc inicial del *lied*, així ho veiem a les cançons estròfiques amb acompanyament discret d'*An die ferne Geliebte*. Ara bé: l'estructura imaginativa del cicle i, diguem-ho també, la seva bellesa, proven que seguir les pautes no és cap renúncia ni suposa cap limitació per al geni

del compositor. L'esperit popular és una delicada aroma en aquesta peça, però és protagonista en els arranjaments que Beethoven va fer de cançons tradicionals, una part de la seva obra menys coneguda que mereix que ens hi aturem amb més detall.

Deia abans que l'interès en el patrimoni musical popular es va estendre aviat per Europa, i això ens porta a George Thompson, un cavaller escocès que a començament del segle XIX ja havia aplegat un nombre considerable de cançons escoceses, irlandeses i angleses. Thompson estava molt interessat a difondre el seu tresor, i per això publicava quaderns de cançons harmonitzades per a piano, violí i violoncel, una formació habitual en les reunions domèstiques a les quals anava adreçades; si algun dia fallaven els instruments de corda, les cançons podien tocar-se només amb l'acompanyament del piano.

George Thompson

Per fer les publicacions més atractives, Thompson encarregava els arranjaments a compositors coneguts pel públic, i sovint encarregava a escriptors igualment famosos la reelaboració dels textos. Aquest exercici ens sobta avui per la manca de rigor científic (d'una ciència que llavors encara no existia, tot s'ha de dir), però que les cançons anessin signades per Walter Scott, Robert Burns o Lord Byron, els grans noms literaris del moment, n'estimulava les vendes.

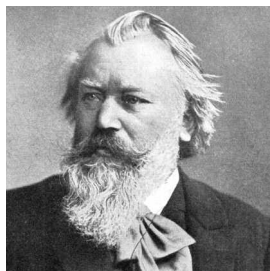
Beethoven es va fer pregar força abans no va accedir a participar en el projecte, però un cop va haver acceptat el primer encàrrec s'hi va dedicar amb ganes i va arranjar unes cent vuitanta cançons en unes quantes llengües diferents (trobem aquí de nou l'esperit *herderià*). Que Thompson estigués descontent perquè trobava els acompanyaments massa difícils per a músics aficionats, que no n'edités una part o les contínues discussions epistolars entre tots dos no van desanimar el compositor.

Franz Schubert

Schubert obre un nou camí per al *lied* precisament quan es desempallega de la forma estròfica inamovible i del piano obligatòriament supeditat a la veu. Amb ell, l'acompanyament assoleix la mateixa importància que el cant i difícilment hi renunciarà, però sí que tornarà sovint a la forma estròfica quan els poemes ho demanin, com ho fa *Die schöne Müllerin*. Els poemes de

Wilhelm Müller estan clarament inspirats en l'esperit dels *volkslieder*; les molineres que juguen amb els seus festejadors apareixen freqüentment en les històries antigues i el cicle, que recrea una rondalla, està emmarcat per un pròleg i un epíleg en els quals el contador s'adreça al públic. Tanmateix, els versos de Müller són senzills només en aparença; hi trobem sovint imatges complexes, ens costa distingir la realitat de la imaginació del jove aprenent i en podríem fer moltes lectures. Amb la música de Schubert passa una cosa similar; el seu aire tradicional recull l'esperit dels versos, les cançons són sovint estròfiques i aparentment senzilles, però aviat ens adonem del seu refinament i de la precisió quan descriu els sentiments del moliner.

Johannes Brahms

De Johannes Brahms podríem dir que l'apassionava la música popular; i podríem aportar com a prova les nombroses harmonitzacions que va fer tant per a cor com per a veu i piano. Aquesta passió, a més, no va ser flor d'un dia; gairebé quaranta anys separen la publicació del primer recull de la del darrer, apareguda el 1894, tres anys abans

de la seva mort. Si ens referíssim només a aquestes obres, però, ens quedariem a la superfície, perquè la relació del compositor amb els *volkslieder* va molt més enllà. Per a Brahms, la cançó ideal és aquella que captura l'esperit de la cançó tradicional, i els seus *lieder* són la recerca incessant d'aquest esperit.

Moltes dècades després de Herder i de la Segona escola de Berlín, Brahms reelabora aquells "principis fundacionals" del *lied*. Bona part dels seus *lieder* són estròfics, però sovint empra la forma variada; és a dir, introdueix a les repeticions de les estrofes petites modificacions aquí i allà, sempre a la recerca de la màxima expressivitat. Potser el detall d'aquests canvis passarà desapercebut als oients en un primer moment, però l'efecte sobre el *lied* sí que el percebrem; estiguem atents a peces com *Sonntag* o *Sommerfäden* per mirar de retenir les petites diferències entre estrofes. Fins i tot quan els *lieder* no són estròfics, Brahms mira de vegades de crear-nos la il·lusió de la repetició, i ho fa reutilitzant a l'estrofa final la música de la primera; de les cançons que escoltarem a Vilabertran, *Über die Heide* n'és un bon exemple.

Aquest vincle amb el món tradicional fa que, conscientment o inconscient, els poemes que tria tinguin sovint aquest origen; per exemple *Der Gang zum Liebchen* parteix d'un poema de Josef Wenzig, que adapta un poema bohemí anònim. I ja que parlem d'aquest *lied*, fixeu-vos quan l'escolteu en la manera fantàstica en què Brahms fa que ens soni inequívocament popular alhora que el guarneix amb un elaborat vals que va molt més enllà d'un senzill *ländler*.

Gustav Mahler

El recorregut que hem començat amb Beethoven arriba fins a Gustav Mahler. La seva creativitat com a compositor va girar durant un període d'uns vuit anys entorn d'una única obra literària, *Des Knaben Wunderhorn* ("La cornucòpia del noi"), una recopilació de cançons populars que van des de l'Edat Mitjana fins al segle XVIII, publicada

entre 1805 i 1808 per Clemens Brentano i Achim von Arnim. La identificació de Mahler amb el recull va ser tan gran que aquells anys es coneixen com a "etapa *Wunderhorn*".

Malgrat que Schumann i Brahms ja havien posat música a alguns dels seus poemes (i d'aquest darrer n'escoltarem *Ich schell mein Horn ins Jammertal*), els aficionats coneixem aquesta col·lecció sobretot pels vint-i-quatre *lieder* de Mahler. Les peces tenen poc a veure amb les propostes de finals del segle XVIII, però el seu aire és inequívocament popular; les melodies i els acompanyaments, especialment brillants en les versions orquestrals, traslladen els ritmes i sonoritats bohemis que havia viscut Mahler durant la seva infantesa.

El cicle *Lieder eines fahrenden Gesellen* ("Cançons d'un company errant") anticipa els *lieder* compostos a partir de poemes de *Des Knaben Wunderhorn*. Tot i que els poemes van ser escrits pel mateix compositor, probablement un temps abans que les cançons, el seu esperit i el de la música encaixen amb tanta precisió amb els *lieder* a partir del recull de Brentano i Arnim que el cicle (i la primera simfonia, que recull alguns dels seus temes) és inclòs pels experts en l'etapa *Wunderhorn*.

Des d'un punt de vista argumental, *Lieder eines fahrenden Gesellen* té certes similituds amb *Winterreise*; com en el cicle de Schubert, un amor frustrat converteix el protagonista en un *wanderer*. Però més enllà d'això, tots dos cicles tenen un important element en comú: un

til·ler. En el de Schubert, un til·ler de branques nues ofereix repòs al caminant en ple hivern; l'home en fuig espavorit. En el de Mahler, el ti·ler li ofereix repòs a l'estiu; quan el caminant desperta, cobert de flors que han caigut de l'arbre, el seu dolor comença a guarir-se.

Winterreise no és una obra que puguem relacionar fàcilment amb uns orígens o amb un ambient popular. De tan estranya que era, no va agradar als amics quan Schubert els la va presentar; no va agradar tampoc als seus contemporanis i va trigar pràcticament un segle en ser acceptada. Excepte una cançó, només una: precisament *Der Lindenbaum* ("El til·ler"). Potser perquè aquest arbre és part també de l'esperit del poble alemany, el *lied* va fer el camí invers al que havien fet tants d'altres, i va passar de la sala de concerts a la plaça del poble. Va transcendir el cicle, la seva lletra crua es va anar endolcint, les harmonies es van perdre i la tonada va passar a pertànyer a la gent. Quants nens alemanys dels segle XX devien cantar aquesta versió popular de *Der Lindenbaum* quan anaven d'excursió?

Florian Boesch, baríton
Christian Koch, piano

Die schöne Müllerin, de Franz Schubert

Aquest concert s'interpretarà sense pausa.

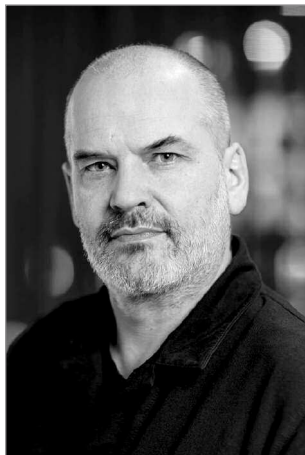
Dijous 20 d'agost,
21:00 h

FRANZ SCHUBERT

63' Die schöne Müllerin, D. 795 (1823)

Das Wandern
Wohin
Halt!
Danksagung an den Bach
Am Feierabend
Der Neugierige
Ungeduld
Morgengruß
Des Müllers Blumen
Tränenregen
Mein!
Pause
Mit dem grünen Lautenbande
Der Jäger
Eifersucht und Stolz
Die liebe Farbe
Die böse Farbe
Trockne Blumen
Der Müller und der Bach
Des Baches Wiegenlied

Degut a les restriccions als viatges adoptades pel govern del Regne Unit com a mesura de control del COVID-19, el pianista Malcolm Martineau no podrà ser en aquest concert com estava previst. Esperem retrobar-nos amb ell aviat i agraïm a Christian Koch la seva disposició per substituir-lo.

Florian Boesch, baríton

El baríton austríac Florian Boesch és un dels més destacats intèrprets de *lied* de l'actualitat i actua regularment als escenaris més prestigiosos. El 2013 va interpretar els tres grans cicles de Schubert a Glasgow i Austràlia (Sydney, Adelaide i Melbourne); la temporada 2014/15 va ser artista resident al Wigmore Hall de Londres i la temporada 2016/2017 a la Konzerthaus de Viena. Els seus compromisos per a la temporada 2019/2020 inclouen recitals a l'Òpera de Frankfurt, el Festival Liszt de Raiding, el Musikverein de Viena, el Concertgebouw d'Amsterdam, l'Internationale Maifestspiele de Wiesbaden i la Konzerthaus Berlin, així com concerts amb l'Orquestra de París (amb Daniel Harding i Pablo Heras-Casado), la Konzerthausorchester Berlin (amb Juraj Valčuha i Iván Fischer), el Collegium Vocale Gent (amb Philippe Herreweghe), la Royal Concertgebouw Orchestra (amb Trevor Pinnock) o la London Symphony Orchestra (amb Simon Rattle).

Debuta a la Schubertiada.

Christian Koch, piano

La seva passió pel *lied* i l'òpera ha esdevingut la seva professió i és molt apreciat pels cantants, no només com a acompanyant en recitals, sinó també com a *coach* de veu, estil i repertori. També ha treballat com a assistent musical de Nikolaus Harnoncourt, Daniel Harding, René Jacobs, Pierre Boulez o Valery Gergiev. Ha acompanyat Thomas Hampson, Bernarda Fink, Luca Pisaroni, Michael Schade, Annette Dasch, Patricia Petibon, Florian Boesch, Dorothea Röschmann, Daniel Behle i molts d'altres. Ha actuat amb un gran èxit de crítica a auditoris de prestigi com ara el Musikverein de Viena, la Wiener Konzerthaus, el Wigmore Hall, el Concertgebouw d'Amsterdam, la Salle Pleyel de París, el Palau de la Música Catalana o la Philharmonie de Berlín o en festivals com el de Schleswig-Holstein, la Wiener Festwochen o la Schubertiade Schwarzenberg.

Debuta a la Schubertiada.

Die schöne Müllerin, de Franz Schubert

FRANZ SCHUBERT (1797 — 1828)

Wilhelm Müller

Die schöne Müllerin

Im Winter zu lesen

Das Wandern

Das Wandern ist des Müllers Lust,
Das Wandern!
Das muss ein schlechter Müller sein,
Dem niemals fiel das Wandern ein,
Das Wandern.

Vom Wasser haben wir's gelernt,
Vom Wasser!
Das hat nicht Rast bei Tag und Nacht,
Ist stets auf Wanderschaft bedacht,
Das Wasser.

Das sehn wir auch den Rädern ab,
Den Rädern!
Die gar nicht gerne stille stehn,
Die sich mein Tag nicht müde drehn,
Die Räder.

Die Steine selbst, so schwer sie sind,
Die Steine!
Sie tanzen mit den muntern Reihn
Und wollen gar noch schneller sein,
Die Steine.

O Wandern, Wandern, meine Lust,
O Wandern!
Herr Meister und Frau Meisterin,
Laßt mich in Frieden weiter ziehn
Und wandern.

Wilhelm Müller

La bella molinera

Per llegir a l'hivern

Caminar

Caminar és el goig del moliner,
Caminar!
Seria un mal moliner,
al que mai se li acudís de caminar,
caminar.

De l'aigua ho hem après,
de l'aigua!
Que no té repòs ni de dia ni de nit,
sempre està a punt per a la caminada,
l'aigua.

Això ho veiem també en les rodes,
en les rodes!
Que no els agrada gens estar quietes,
i giren tot el dia sense cansar-se,
les rodes.

Les moles, fins i tot, tan pesades com són,
les moles!
Ballen en animada fila,
i volen ser més ràpides encara,
les moles.

Oh caminar, caminar, goig meu,
Oh caminar!
Senyor mestre i senyora mestressa,
deixeu-me prosseguir en pau el meu camí
i caminar.

Wohin?

Ich hört' ein Bächlein rauschen
Wohl aus dem Felsenquell,
Hinab zum Thale rauschen
So frisch und wunderhell.

Ich weiß nicht, wie mir wurde,
Nicht, wer den Rath mir gab,
Ich mußte gleich hinunter
Mit meinem Wanderstab.

Hinunter und immer weiter
Und immer dem Bach nach,
Und immer frischer rauschte,
Und immer heller der Bach.

Ist das denn meine Straße?
O Bächlein, sprich, wohin?
Du hast mit deinem Rauschen
Mir ganz berauscht den Sinn.

Was sag' ich denn von Rauschen?
Das kann kein Rauschen sein:
Es singen wohl die Nixen
Dort unten ihren Reihn.

Laß singen, Gesell, laß rauschen,
Und wandre fröhlich nach!
Es gehn ja Mühlenräder
In jedem klaren Bach.

Halt!

Eine Mühle seh' ich blicken
Aus den Erlen heraus,
Durch Rauschen und Singen
Bricht Rädergebraust.

Ei willkommen, ei willkommen,
Süßer Mühlengesang!
Und das Haus, wie so traulich!
Und die Fenster, wie blank!

Und die Sonne, wie helle
Vom Himmel sie scheint!
Ei, Bächlein, liebes Bächlein,
War es also gemeint?

Cap on?

Vaig sentir la fressa d'un rierol
des de l'aiguaneix entre les roques,
fins a baix, cap a la vall,
tan fresc i esplèndidament límpid.

No sé pas, què em succeï,
ni qui em donà la idea però,
en aquell moment, hagué d'anar cap avall
amb el meu bastó de caminant.

Cap avall i sempre més lluny
seguint sempre el rierol,
que remorejava cada cop més fresquívol
i més transparent.

És potser aquest el meu camí?
Oh rierol, digues, cap on?
Amb el teu remoreig
m'has inebriat els sentits.

Què parlo de remoreig?
Això no pot pas ser un remoreig:
bé canten les ondines
allà sota llurs rondes.

Deixa que cantin, company, deixa que remoregin
i segueix caminant alegrement!
Puix que rodes de molí giren
arreu en clars rierols.

Atura't!

Veig un molí refulgir
enmig dels verns,
per entre remors i cants
se sent brogit de rodes.

Ei!, benvingut. Ei!, benvingut,
dolç càntic de molí!
I la casa tan acollidora!
I les finestres tan netes!

I el sol, tan brillant
que en el cel llueix
Ei!, rierol, estimat rierol.
És això que volies dir?

Danksagung an den Bach

War es also gemeint,
Mein rauschender Freund,
Dein Singen, dein Klingen,
War es also gemeint?

Zur Müllerin hin!
So lautet der Sinn.
Gelt, hab' ich's verstanden?
Zur Müllerin hin!

Hat sie dich geschickt?
Oder hast mich berückt?
Das möcht' ich noch wissen,
Ob sie dich geschickt.

Nun wie's auch mag sein,
Ich gebe mich drein:
Was ich such', hab' ich funden,
Wie's immer mag sein.

Nach Arbeit ich frug,
Nun hab' ich genug,
Für die Hände, für's Herze
Vollauf genug!

Am Feierabend

Hätt' ich tausend
Arme zu rühren!
Könn't' ich brausend
Die Räder führen!
Könn't' ich wehen
Durch alle Haine!
Könn't' ich drehen
Alle Steine!
Daß die schöne Müllerin
Merkte meinen treuen Sinn!

Ach, wie ist mein Arm so schwach!
Was ich hebe, was ich trage,
Was ich schneide, was ich schlage,
Jeder Knappe thut es nach.
Und da sitz' ich in der großen Runde,
In der stillen kühlen Feierstunde,
Und der Meister spricht zu Allen:
Euer Werk hat mir gefallen;
Und das liebe Mädchen sagt
Allen eine gute Nacht.

Agraïment al rierol

És això que em volies dir,
remorejant amic meu?
El teu cantar, el teu dringar,
és això que em volies dir?

Anem vers la molinera!
Ho assenyala el sentit.
Així, ho he entès bé?
Anem vers la molinera!

T'ha enviat ella?
O tu m'has encisat?
Això voldria saber,
si ella t'ha enviat.

Doncs bé, sigui el que sigui,
de bon grat ho accepto:
he trobat allò que cercava,
Sigui el que vulgui ser.

Vaig demanar feina,
ara prou que en tinc,
per a les meves mans, per al meu cor.
Més que no cal!

A l'hora de plegar

Si tingués mil braços
per bellugar!
Podria fer girar
les rodes bramulant!
Si pogués bufar
per tots els boscatges!
Podria aixecar
totes les pedres!
De forma que la bella molinera
s'adonés de la meva fidel intenció!

Però, ai! El meu braç és tan feble!
Tot el que aixeco, tot el que porto,
tot el que tallo, tot el que colpejo,
ho podria fer qualsevol vailet.
I heu-me aquí, seient en gran cercle,
a l'hora fresca i tranquil·la del descans,
i l'amo ens parla a tots:
m'ha agradat la vostra feina;
i l'amable donzella ens diu
bona nit a tots.

Der Neugierige

Ich frage keine Blume,
Ich frage keinen Stern,
Sie können mir alle nicht sagen,
Was ich erfähr' so gern.

Ich bin ja auch kein Gärtner,
Die Sterne stehn zu hoch:
Mein Bächlein will ich fragen,
Ob mich mein Herz belog.

O Bächlein meiner Liebe,
Wie bist du heut' so stumm!
Will ja nur Eines wissen,
Ein Wörtchen um und um.

Ja, heißt das eine Wörtchen,
Das andre heißet Nein,
Die beiden Wörtchen schließen
Die ganze Welt mir ein.

O Bächlein meine Liebe,
Was bist du wunderlich!
Will's ja nicht weiter sagen,
Sag', Bächlein, liebt sie mich?

L'ansiós de saber

No pregunto a cap flor,
ni tampoc a cap estrella,
per què no em poden dir,
el que tant m'agradaria saber.

No sóc pas jardiner,
les estrelles són massa amunt;
vull preguntar al meu rierol,
si el meu cor m'enganya.

Oh! Rierol amor meu,
per què no dius res avui?
Només vull saber una cosa,
un petit mot solament.

Una paraula diu "Sí",
i l'altra diu "No",
però ambdues contenen
tot el món per a mi.

Oh! Rierol amor meu,
que estrany que ets!
No ho diré a ningú però,
digues, ella m'estima?

Ungeduld

Ich schnitt' es gern in alle Rinden ein,
Ich grüb' es gern in jeden Kieselstein,
Ich möcht' es sä'n auf jedes frische Beet
Mit Kressensamen, der es schnell verräth,
Auf jeden weißen Zettel möcht' ich schreiben:
Dein ist mein Herz, und soll es ewig bleiben.

Ich möcht' mir ziehen einen jungen Staar,
Bis daß er sprach' die Worte rein und klar,
Bis er sie sprach' mit meines Mundes Klang,
Mit meines Herzens vollem, heißem Drang;
Dann säng' er hell durch ihre Fensterscheiben:
Dein ist mein Herz, und soll es ewig bleiben.

Den Morgenwinden möcht' ich's hauchen ein,
Ich möcht' es säuseln durch den regen Hain;
O, leuchtet' es aus jedem Blumenstern!
Trüg' es der Duft zu ihr von nah und fern!
Ihr Wogen, könnt ihr nichts als Räder
treiben?
Dein ist mein Herz, und soll es ewig bleiben.

Ich meint', es müßt' in meinen Augen stehn,
Auf meinen Wangen müßt' man's brennen sehn,
Zu lesen wär's auf meinem stummen Mund.
Ein jeder Athemzug gäb's laut ihr kund;
Und sie merkt nichts von all' dem bangen
Treiben:
Dein ist mein Herz, und soll es ewig bleiben!

Impaciència

De bon grat ho gravaria a l'escorça de tots els arbres,
ho cisellaria a totes les pedres,
m'agradaria semblar-ho a tots els planters novells
amb llavors de morritort que creixen de pressa,
a tots els fulls en blanc m'agradaria escriure-ho:
el meu cor és teu i ho serà per sempre.

M'agradaria ensenyar un jove estornell,
fins que digués les paraules netes i clares,
fins que parlés amb el so de la meva veu,
amb la plena, ardent empenta del meu cor,
llavors ell cantaria a través de la seva finestra:
el meu cor és teu i ho serà per sempre.

M'agradaria alenar-ho al vent del matí,
m'agradaria que remoregés pel vivaç boscatge;
Oh! Que resplendís en totes les flors estelades!
Que, de prop i de lluny, portés cap a ella llur flaire!
Vosaltres, onades, podeu fer altra cosa que no
fos moure les rodes?
El meu cor és teu i ho serà per sempre.

Pensava que es podria llegir en els meus ulls,
que es podria veure en les meves galtes enceses,
que es percebria en la meva boca tancada,
que cada alè li faria saber en veu alta,
però ella gens no s'adona d'aquest angoixós
defici:
el meu cor és teu i ho serà per sempre.

Morgengruß

Guten Morgen, schöne Müllerin!
Wo steckst du gleich das Köpfchen hin,
Als wär' dir was geschehen?
Verdrießt dich denn mein Gruß so schwer?
Verstört dich denn mein Blick so sehr?
So muss ich wieder gehen.

O laß mich nur von ferne stehn,
Nach deinem lieben Fenster sehn,
Von ferne, ganz von ferne!
Du blondes Köpfchen, komm hervor!
Hervor aus eurem runden Thor,
Ihr blauen Morgensterne!

Ihr schlummertrunknen Äugelein,
Ihr thaubetrübten Blümelein,
Was scheuet ihr die Sonne?
Hat es die Nacht so gut gemeint,
Daß ihr euch schließt und bückt und weint
Nach ihrer stillen Wonne?

Nun schüttelt ab der Träume Flor,
Und hebt euch frisch und frei empor
In Gottes hellen Morgen!
Die Lerche wirbelt in der Luft,
Und aus dem tiefen Herzen ruft
Die Liebe Leid und Sorgen.

Salutació del matí

Bon dia, bella molinera!
On amagues el teu caparró,
com si t'hagués passat alguna cosa?
Talment t'enujja la meua salutació?
Et trasbalsa tant el meu esguard?
Aleshores hauré de tornar a anar-me'n.

Oh! Deixa'm tan sols romandre llunyà,
mirar vers la teva estimada finestra,
des de lluny, des de molt lluny!
Que surti el teu caparró ros!
Vosaltres, blaus estels del matí,
sortiu enfora pel portal rodó!

Vosaltres, ullets mig adormits,
vosaltres, floretes entelades de rosada,
per què temeu el sol?
Potser la nit us ha fet tant de bé,
que ara us tanqueu, us doblegueu i ploreu
en la seva tranquil·la delícia.

Però ara espoleu-vos el vel dels somnis
i enlaireu-vos fresques i lliures
en el diàfan matí de Déu!
L'alosa giravolta en el cel
i des del més profund del cor
cria l'amor a penes i turments.

Des Müllers Blumen

Am Bach viel kleine Blumen stehn,
Aus hellen blauen Augen sehn;
Der Bach der ist des Müllers Freund,
Und hellblau Liebchens Auge scheint,
Drum sind es meine Blumen.

Dicht unter ihrem Fensterlein
Da will ich pflanzen die Blumen ein,
Da ruft ihr zu, wenn alles schweigt,
Wenn sich ihr Haupt zum Schlummer neigt.
Ihr wißt ja, was ich meine.

Und wenn sie thät die Äuglein zu,
Und schläft in süßer, süßer Ruh',
Dann lispelt als ein Traumgesicht
Ihr zu: Vergiß, vergiß mein nicht!
Das ist es, was ich meine.

Und schließt sie früh die Laden auf,
Dann schaut mit Liebesblick hinauf:
Der Thau in euren Äugelein,
Das sollen meine Thränen sein,
Die will ich auf euch weinen.

Les flors del moliner

A la vora del rierol hi ha moltes floretes,
que semblen ulls blaus i clars;
el rierol és l'amic del moliner,
i blau clar llueixen els ulls de l'estimada,
per això aquestes són les meves flors.

Just sota la seva finestreta,
planto les meves flors,
allà la cridareu quan tot sigui tranquil,
quan el seu cap s'inclini per dormir,
vosaltres ja sabeu el que vull dir.

I quan ella tanqui els seus ulls
i s'adormi en un dolç, dolç repòs,
aleshores, com en un somieig, xiuxiueu-li:
No m'oblidis! No m'oblidis!
Això és el que vull dir.

I quan ella de bon matí obri els finestrons,
mireu cap a dalt amb amorós esguard:
la rosada en els vostres ulls,
serà les meves llàgrimes,
que vessaré sobre vosaltres.

Tränenregen

Wir saßen so traulich beisammen
Im kühlen Erlendach,
Wir schauten so traulich zusammen
Hinab in den rieselndend Bach.

Der Mond war auch gekommen,
Die Sternlein hinterdrein,
Und schauten so traulich zusammen
In den silbernen Spiegel hinein.

Ich sah nach keinem Monde,
Nach keinem Sternenschein,
Ich schaute nach ihrem Bilde,
Nach ihren Augen allein.

Und sahe sie nicken und blicken
Herauf aus dem seligen Bach,
Die Blümlein am Ufer, die blauen,
Sie nickten und blickten ihr nach.

Und in den Bach versunken
Der ganze Himmel schien,
Und wollte mich mit hinunter
In seine Tiefe ziehn.

Und über den Wolken und Sternen
Da rieselte munter der Bach,
Und rief mit Singen und Klingen:
Geselle, Geselle, mir nach!

Da gingen die Augen mir über,
Da ward es im Spiegel so kraus;
Sie sprach: Es kommt ein Regen,
Ade, ich geh' nach Haus.

Pluja de llàgrimes

Sèiem tranquil·lament
a la fresca ombra dels verns,
i junts miràvem amb placidesa
el rierol que corria a baix.

La lluna també arribà,
i al seu darrere, les estrelles,
i junts miràvem dolçament
el mirall d'argent.

Jo no veia la lluna,
ni la resplendor de les estrelles,
mirava solament la seva imatge,
i veia només els seus ulls.

Veia com ella es reclinava i mirava
cap amunt, des del venturós rierol,
les floretes a la riba, les blaves,
es reclinaven i miraven cap ella.

I la totalitat del cel semblava
haver-se enfonsat en el rierol
i voler endur-se'm avall
cap a la seva fondària.

I damunt núvols i estrelles,
allà corria vivaç el rierol
i cridava cantant i dringant:
Company, company, segueix-me!

Lavors els ulls se m'ompliren de llàgrimes,
el mirall s'encrespà;
ella digué: està a punt de ploure,
adéu, me'n vaig a casa.

Mein!

Bächlein, laß dein Rauschen sein!
Räder, stellt eur Brausen ein!
All' ihr muntern Waldvögelein,
Groß und klein,
Endet eure Melodein!

Durch den Hain
Aus und ein
Schalle heut' ein Reim allein:
Die geliebte Müllerin ist mein!
Mein!

Frühling, sind das alle deine Blümelein?
Sonne, hast du keinen hellern Schein?
Ach, so muss ich ganz allein,
Mit dem seligen Worte mein,
Unverstanden in der weiten Schöpfung sein.

Pause

Meine Laute hab' ich gehängt an die Wand,
Hab' sie umschlungen mit einem grünen Band –
Ich kann nicht mehr singen, mein Herz ist zu voll,
Weiß nicht, wie ich's in Reime zwingen soll.
Meiner Sehnsucht allerheißesten Schmerz
Durfst' ich aushauchen in Liederschmerz,
Und wie ich klagte so süß und fein,
Meint' ich doch, mein Leiden wär' nicht klein.
Ei, wie groß ist wohl meines Glückes Last,
Daß kein Klang auf Erden es in sich faßt?

Nun, liebe Laute, ruh' an dem Nagel hier!
Und weht ein Lüftchen über die Saiten dir,
Und streift eine Biene mit ihren Flügeln dich,
Da wird mir bange und es durchschauert mich.
Warum ließ ich das Band auch hängen so lang?
Oft fliegt's um die Saiten mit seufzendem
Klang.
Ist es der Nachklang meiner Liebespein?
Soll es das Vorspiel neuer Lieder sein?

Meva!

Rierol, deixa estar el teu remoreig!
Rodes, deixeu de fer soroll!
Tots vosaltres, alegres ocells del bosc,
grans i petits,
acabeu les vostres melodies!

Pertot els boscatges,
de tot arreu
avui sonarà només una rima:
la estimada molinera és meva!
Meva!

Primavera, són aquestes les teves flors?
Sol, no tens un esclat més resplendent?
Ai! He de restar doncs tot sol
amb la benaurada paraula: "Meva"
que la vasta Creació no entén.

Pausa

He penjat el meu llaüt a la paret,
l'he lligat amb una cinta verda.
No puc cantar més, el meu cor és massa ple,
no sé, com l'hauria de constrènyer en versos.
El dolor del meu desig ardent,
el podia exhalar en les meves cançons burlesques,
i quan jo em planyia tan dolça i delicadament,
pensava que la meva pena no era petita.
Ei! El llast de la meva felicitat és potser tan gran,
que cap so de la terra el pot copsar?

Doncs bé, estimat llaüt, descansa aquí penjat del clau!
I si un buf d'aire toca les teves cordes,
o una abella les frega amb les seves ales,
llavors m'angoixaré i tindrè calfreds.
Per què he deixat la cinta penjant tant de temps?
Sovint voleteja damunt les cordes amb un to
sospirant.
És el ressò de les meves penes d'amor?
O potser el preludi de noves cançons?

Mit dem grünen Lautenbände

“Schad’ um das schöne grüne Band,
Daß es verbleicht hier an der Wand,
Ich hab’ das Grün so gern!”
So sprachst du, Liebchen, heut’ zu mir;
Gleich knüpf’ ich’s ab und send’ es dir:
Nun hab’ das Grüne gern!

Ist auch dein ganzer Liebster weiß,
Soll Grün doch haben seinen Preis,
Und ich auch hab’ es gern.
Weil unsre Lieb’ ist immer grün,
Weil grün der Hoffnung Fernen blühn,
Drum haben wir es gern.

Nun schlinge in die Locken dein
Das grüne Band gefällig ein,
Du hast ja ’s Grün so gern.
Dann weiß ich, wo die Hoffnung wohnt,
Dann weiß ich, wo die Liebe thront,
Dann hab’ ich ’s Grün erst gern.

Der Jäger

Was sucht denn der Jäger am Mühlbach hier?
Bleib’, trotziger Jäger, in deinem Revier!
Hier gibt es kein Wild zu jagen für dich,
Hier wohnt nur ein Rehlein, ein zahmes, für mich.

Und willst du das zärtliche Rehlein sehn,
So laß deine Büchsen im Walde stehn,
Und laß deine klaffenden Hunde zu Haus,
Und laß auf dem Horne den Saus und Braus,
Und scheere vom Kinne das struppige Haar,
Sonst scheut sich im Garten das Rehlein fürwahr.

Doch besser, du bliebest im Walde dazu,
Und ließest die Mühlen und Müller in Ruh’.
Was taugen die Fischlein im grünen Gezweig?
Was will denn das Eichhorn im bläulichen Teich?
Drum bleibe, du trotziger Jäger, im Hain,
Und laß mich mit meinen drei Rädern allein;
Und willst meinem Schätzen dich machen beliebt,
So wisse, mein Freund, was ihr Herzchen betrübt:
Die Eber, die kommen zur Nacht aus dem Hain,
Und brechen in ihren Kohlgarten ein,
Und treten und wühlen herum in dem Feld:
Die Eber die schieße, du Jägerheld!

Amb la cinta verda del llaüt

“És una llàstima que la bonica cinta verda,
perdi el color aquí a la paret,
m’agrada tant el verd!”
Això és el que em digueres avui, estimada;
ara mateix la deslligo i te l’envio:
així gaudeix del color verd!

Encara que el teu estimat és tot blanc,
el verd deu tenir però el seu valor,
i a mi també m’agrada.
Perquè el nostre amor és sempre verd,
perquè verdes floreixin les esperances llunyanes,
per això ens agrada tant.

Ara lliga els teus rínxols
graciosament amb la cinta verda,
t’agrada tant el color verd.
Aleshores sé on viu l’esperança,
aleshores sé on regna l’amor,
aleshores m’agradarà encara més el verd.

El caçador

Què cerca el caçador aquí en el rierol del molí?
Atrevit caçador, queda’t en el teu vedat!
Aquí no hi ha cap cacera per a tu,
aquí només hi viu un cabirolet amansit
per a mi,
i si vols veure el gentil cabirolet,
deixa el teu fusell en el bosc,
deixa els teus gossos clapidors a casa,
atura el bramul de la trompa de caça,
i afaita’t la teva barba hirsuta,
o el cabirolet s’espantarà de veritat
en el jardí.

Però millor que et quedis en el bosc
i deixis en pau el molí i el moliner.
De què servrien els peixos en el verd brancatge?
Què faria l’esquirol en el blau estany?
Per això queda’t, atrevit caçador, en el boscatge,
i deixa’m sol amb les meves tres rodes;
i si vols fer-te agradós al meu tresor,
has de saber, amic meu, el que entristeix el seu cor:
els senglars, que surten a la nit del boscatge
i fan incursions en el seu hort de cols,
trepitjant i fotjant el camp:
dispara als senglars, tu heroic caçador!

Eifersucht und Stolz

Wohin so schnell, so kraus, so wild, mein
lieber Bach?
Eilst du voll Zorn dem frechen Bruder Jäger
nach?
Kehr' um, kehr' um, und schilt erst deine
Müllerin
Für ihren leichten, losen, kleinen Flattersinn.

Sahst du sie gestern Abend nicht am Thore stehn,
Mit langem Halse nach der großen Straße sehn?
Wenn von dem Fang der Jäger lustig zieht
nach Haus,
Da steckt kein sittsam Kind den Kopf zum
Fenster 'naus.

Geh', Bächlein, hin und sag' ihr das, doch sag'
ihr nicht,
Hörst du, kein Wort, von meinem traurigen
Gesicht;
Sag' ihr: Er schnitzt bei mir sich eine Pfeif'
aus Rohr,
Und bläst den Kindern schöne Tänz' und
Lieder vor.

Die liebe Farbe

In Grün will ich mich kleiden,
In grüne Thränenweiden,
Mein Schatz hat 's Grün so gern.
Will suchen einen Zypressenhain,
Eine Heide von grünem Rosmarein,
Mein Schatz hat 's Grün so gern.

Wohlauf zum fröhlichen Jagen!
Wohlauf durch Heid' und Hagen!
Mein Schatz hat 's Jagen so gern.
Das Wild, das ich jage, das ist der Tod,
Die Heide, die heiß ich die Liebesnoth,
Mein Schatz hat 's Jagen so gern.

Grabt mir ein Grab im Wasen,
Deckt mich mit grünen Rasen,
Mein Schatz hat 's Grün so gern.
Kein Kreuzlein schwarz, kein Blumlein bunt,
Grün, alles grün so rings und rund!
Mein Schatz hat 's Grün so gern.

Gelosia i orgull

On vas tan de pressa, tan crespas, tan feréstec,
estimat rierol?
Corres enrabiat darrere l'insolent germà
caçador?
Gira cua, gira cua, i renya en primer lloc la teva
molinera
per la seva frívola, desimbolta, petita vel·leïtat.

No la vas veure ahir al vespre dreta al portal,
estirant el coll tot mirant el carrer gran?
Quan, content de la captura, el caçador
torna a casa,
cap noia honesta treu el cap per la
finestra.

Ves, rierol cap a ella i digues-li això; però no li
diguis res,
sents! ni una paraula de la meva cara plena de
tristesia;
digues-li: ell està tallant a prop meu una flauta
de canya
i toca belles danses i cançons per a la mainada.

El color favorit

Em vull vestir de color verd,
com els ploraners desmaiats:
al meu tresor li agrada tant el verd.
Vull cercar un bosquet de xiprers,
una prada amb verd romani:
al meu tresor li agrada tant el verd.

Anem a l'alegre cacera!
Anem per prades i boscos!
Al meu tresor li agrada tant la cacera.
La feram que jo caço és la mort;
anomeno les prades penes d'amor:
al meu tresor li agrada tant la cacera.

Caveu-me una tomba en la prada,
cobriu-me amb gespa verda:
al meu tresor li agrada tant el verd.
Cap creueta negra ni flors de colors,
verd, que tot sigui verd als voltants!
Al meu tresor li agrada tant el verd.

Die böse Farbe

Ich möchte ziehn in die Welt hinaus,
Hinaus in die weite Welt,
Wenn's nur so grün, so grün nicht wär'
Da draußen in Wald und Feld!

Ich möchte die grünen Blätter all'
Pflücken von jedem Zweig,
Ich möchte die grünen Gräser all'
Weinen ganz totenbleich.

Ach Grün, du böse Farbe du,
Was siehst mich immer an,
So stolz, so keck, so schadenfroh,
Mich armen weißen Mann?

Ich möchte liegen vor ihrer Thür,
In Sturm und Regen und Schnee,
Und singen ganz leise bei Tag und Nacht
Das eine Wörtchen Ade!

Horch, wenn im Walde ein Jagdhorn ruft,
Da klingt ihr Fensterlein,
Und schaut sie auch nach mir nicht aus,
Darf ich doch schauen hinein.

O binde von der Stirn dir ab
Das grüne, grüne Band,
Ade, Ade! und reiche mir
Zum Abschied deine Hand!

El color maligne

M'agradaria anar a córrer món,
cap enllà, a l'ample món;
si no fos perquè tot és verd, tan verd,
a fora, en els boscos i camps.

M'agradaria arrencar les fulles verdes
de totes les branques,
m'agradaria esblanqueir
tota l'herba amb el meu plorar.

Ai! Verd, tu color maligne,
per què sempre em mires
tan altiu, tan atrevit, tan maliciós,
a mi, pobre home tot blanc.

M'agradaria restar ajagut davant la seva porta,
sota tempestes, pluges i neus,
i cantar ben baixet, dia i nit,
només una paraula: adéu!

Escolta, quan en el bosc sona el corn de caça,
llavors se sent la seva finestreta!
I encara que ella no miri cap a mi,
jo puc però mirar cap dintre.

Oh! Treu-te del teu front
la cinta verda, verda;
adéu, adéu! I dóna'm,
com gest de comiat, la teva mà.

Trockne Blumen

Ihr Blümlein alle,
Die sie mir gab,
Euch soll man legen
Mit mir ins Grab.

Wie seht ihr alle
Mich an so weh,
Als ob ihr wüßtet,
Wie mir gescheh'?

Ihr Blümlein alle,
Wie welk, wie blass?
Ihr Blümlein alle
Wovon so nass?

Ach, Thränen machen
Nicht maiengrün,
Machen todte Liebe
Nicht wieder blühn.

Und Lenz wird kommen
Und Winter wird gehn,
Und Blümlein werden
Im Grase stehn,

Und Blümlein liegen
In meinem Grab,
Die Blümlein alle,
Die sie mir gab.

Und wenn sie wandelt
Am Hügel vorbei,
Und denkt im Herzen:
Der meint' es treu!

Dann Blümlein alle,
Heraus, heraus!
Der Mai ist kommen,
Der Winter ist aus.

Flors seques

Vosaltres totes, petites flors,
que ella em donà,
us haurien de posar
amb mi a la meva tomba.

Per què em mireu totes
amb tanta tristor,
com si sabéssiu,
el que m'ha passat.

Vosaltres totes, petites flors,
tan marcides, tan pàl·lides.
Vosaltres totes, petites flors,
per què esteu tan molles?

Ai! Les llàgrimes no fan
que verdegí el maig,
ni fan reflorir
un amor mort.

I la primavera vindrà,
i l'hivern marxarà,
i les flors creixeran
a les prades.

I les petites flors són ara
a la meva tomba,
totes les flors,
que ella em donà.

I quan ella passegi
passat el turonet
i pensi dins el seu cor:
ell m'era fidel!

Llavors, floretes totes,
sortiu, sortiu!
El maig ha arribat,
l'hivern s'ha acabat.

Der Müller und der Bach

— Der Müller:
Wo ein treures Herze
In Liebe vergeht,
Da welken die Lilien
Auf jedem Beet.

Da muss in die Wolken
Der Vollmond gehn,
Damit seine Thränen
Die Menschen nicht sehn.

Da halten die Englein
Die Augen sich zu,
Und schluchzen und singen
Die Seele zu Ruh'.

— Der Bach:
Und wenn sich die Liebe
Dem Schmerz entringt,
Ein Sterlein, ein neues
Am Himmel erblinkt.

Da springen drei Rosen,
Halb roth, halb weiß,
Die welken nicht wieder,
Aus Dornenreis.

Und die Engelein schneiden
Die Flügel sich ab,
Und gehn alle Morgen
Zur Erde hinab.

— Der Müller:
Ach, Bächlein, liebes Bächlein,
Du meinst es so gut:
Ach, Bächlein, aber weißt du,
Wie Liebe thut?

Ach, unten, da unten,
Die kühle Ruh'!
Ach, Bächlein, liebes Bächlein,
So singe nur zu.

El moliner i el rierol

— El moliner:
On un cor fidel
es consumeix d'amor,
allà es marceixen els lliris
en cada planter.

Allà, la lluna s'ha d'amagar
darrere els núvols,
per què els humans no puguin veure
les seves llàgrimes.

I els àngels
es tapen els ulls
i ploreu i canten
per calmar l'ànima.

— El rierol:
I quan l'amor
s'allibera del dolor,
una petita estrella, una nova,
llueix en el cel.

Allà neixen tres roses,
mig vermelles, mig blanques,
que ja no es marciran
en les espinoses branques.

I els àngels
es tallen les ales
i cada matí
baixen a la terra.

— El moliner:
Ai! rierol, estimat rierol,
tens bones intencions:
però, ai!, rierol, saps tu
el que fa l'amor?

Ai! a baix, allà baix,
hi ha frescal repòs!
Ai! Rierol, estimat rierol,
no paris de cantar.

Des Baches Wiegenlied

Gute Ruh', gute Ruh'!
Thu' die Augen zu!
Wandrer, du müder, du bist zu Haus.
Die Treu' ist hier,
Sollst liegen bei mir,
Bis das Meer will trinken die Bächlein aus.

Will betten dich kühl,
Auf weichem Pfühl,
In dem blauen krystallinen Kämmerlein.
Heran, heran,
Was wiegen kann,
Woget und wieget den Knaben mir ein!

Wenn ein Jagdhorn schallt
Aus dem grünen Wald,
Will ich sausen und brausen wohl um dich her..
Blickt nicht herein,
Blaue Blümelein!
Ihr macht meinem Schläfer die Träume so
schwer.

Hinweg, hinweg
Von dem Mühlensteg,
Hinweg, hinweg,
Böses Mägdlein,
Daß ihn dein Schatten nicht weckt!
Wirf mir herein
Dein Tüchlein fein,
Daß ich die Augen ihm halte bedeckt!

Gute Nacht, gute Nacht!
Bis Alles wacht,
Schalf' aus deine Freude, schlaf' auf dein Leid!
Der Vollmond stieg,
Der Nebel weicht,
Und der Himmel da oben, wie ist er so weit!

Cançó de bressol del rierol

Bon repòs, bon repòs!
Tanca els ulls!
Tu, cansat caminant, ja ets a casa.
La fidelitat és aquí,
has de reposar amb mi,
fins que el mar hagi acabat de beure tot el rierol.

Et faré un llit fresc
sobre un tou coixí
a la blava cambra cristal·lina.
Vine, vine,
allò que pot bressolar,
gronxa i bressola l'infant.

Quan ressoni el corn de caça
en el verd bosc,
xiularé i cridaré al teu voltant.
No mireu endins,
floretes blaves!
Feu massa feixucs els somnis del meu
dorment.

Fora d'aquí, fora d'aquí,
fora del pontó del molí,
fora d'aquí, fora d'aquí,
noia malèvola!
Que la teva ombra no el desperti!
Llença'm
el teu delicat mocadoret,
per tapar-li els ulls.

Bona nit, bona nit!
Fins que tot desperti,
dorm enllà de penes i alegries!
Surt la lluna plena,
la boira s'esvaeix,
i el cel, allà dalt, que n'és d'extens!

Juliane Banse, soprano
Wolfram Rieger, piano
Winterreise, de Franz Schubert

Aquest concert s'interpretarà sense pausa.

Divendres 21 d'agost,
21:00 h

FRANZ SCHUBERT

- 72' Winterreise, D. 911 (1827)
- Gute Nacht
 - Die Wetterfahne
 - Gefror'ne Thränen
 - Erstarrung
 - Der Lindenbaum
 - Wasserflut
 - Auf dem Flusse
 - Rückblick
 - Irrlicht
 - Rast
 - Frühlingstraum
 - Einsamkeit
 - Die Post
 - Der greise Kopf
 - Die Krähe
 - Letzte Hoffnung
 - Im Dorfe
 - Der stürmische Morgen
 - Täuschung
 - Der Wegweiser
 - Das Wirtshaus
 - Mut
 - Die Nebensonnen
 - Der Leiermann

Juliane Banse, soprano

El seu debut a l'escenari als vint anys fent de Pamina a la producció de Harry Kupfer de *La flauta màgica* a la Komische Oper Berlin i l'estrena, deu anys més tard, de l'òpera *Schneewittchen* de Heinz Holliger a Zuric són exemples de l'excepcional versatilitat artística de Juliane Banse; encara al terreny operístic, recentment ha protagonitzat *Jeanne d'Arc* de Walter Braunfels i l'estrena de *Lunea*, de Heinz Holliger, i ha fet el seu debut com a Mariscala a *El cavaller de la rosa*. Els recitals són una part important de la seva agenda, i darrerament n'ha fet a Oxford, l'Schloss Elmau o la Pierre Boulez Saal, així com a la Schubertiada, entre altres escenaris. Els seus enregistraments més recents inclouen *Unanswered Love*, amb primers enregistraments d'obres dedicades a la cantant per Reimann, Rihm and Henze o *Im Arm der Liebe*, amb obres de Braunfels, Korngold, Marx and Pfitzner.

Aquest és el 20è concert de Juliane Banse a la Schubertiada; hi va debutar l'any 1993.

Wolfram Rieger, piano

Va estudiar a la Hochschule für Musik a Munic amb Erik Werba i Helmut Deutsch i va assistir a diverses classes magistrals amb Elisabeth Schwarzkopf i Dietrich Fischer-Dieskau. Va començar a ensenyar a la Hochschule de Munic el 1991 quan encara era estudiant; el 1998 es va convertir en professor de la Hochschule für Musik "Hanns Eisler" de Berlín i celebra regularment classes magistrals a Europa i el Japó. És convidat regularment a importants centres de música i festivals de tot el món, com ara les Schubertiades de Feldkirch i Vilabertran, el Concertgebouw d'Amsterdam, el Wigmore Hall de Londres i el Konzerthaus i el Musikverein de Viena. Ha acompanyat, entre d'altres, Brigitte Fassbaender, Barbara Bonney, Juliane Banse, Michelle Breedt, Thomas Hampson, Dietrich Fischer-Dieskau, Matthias Goerne i Thomas Quasthoff.

Aquest és el 42è concert de Wolfram Rieger a la Schubertiada; hi va debutar l'11 de setembre de 1993, en el primer concert del festival.

Winterreise , de Franz Schubert

FRANZ SCHUBERT (1797 — 1828)

Wilhelm Müller

Winterreise

Gute Nacht

Fremd bin ich eingezogen,
Fremd zieh' ich wieder aus.
Der Mai war mir gewogen
Mit manchem Blumenstrauß.
Das Mädchen sprach von Liebe,
Die Mutter gar von Eh' –
Nun ist die Welt so trübe,
Der Weg gehüllt in Schnee.

Ich kann zu meiner Reisen
Nicht wählen mit der Zeit:
Muß selbst den Weg mir weisen
In dieser Dunkelheit.
Es zieht ein Mondenschatten
Als mein Gefährte mit,
Und auf den weißen Matten
Such' ich des Wildes Tritt.

Was soll ich länger weilen,
Daß man mich trieb' hinaus?
Laß irre Hunde heulen
Vor ihres Herren Haus!
Die Liebe liebt das Wandern,
Gott hat sie so gemacht –
Von einem zu dem andern –
Fein Liebchen, gute Nacht.

Will dich im Traum nicht stören,
Wär' Schad' um deine Ruh',
Sollst meinen Tritt nicht hören –
Sacht, sacht die Türe zu!
Schreib' im Vorübergehen
An's Tor dir gute Nacht,
Damit du mögest sehen,
An dich hab' ich gedacht.

Viatge d'hivern

Bona nit

Jo, foraster arribava
i foraster me'n vaig.
El maig em beneïa
amb mil ramells gemats.
D'amor parlà la noia,
la mare, de casar;
el món és ara ombrívol,
i el meu camí, nevat.

No puc de la partença
ni menys triar el moment:
em cal trobar la via
endins de la foscor.
L'ombra que em fa la lluna
és l'únic company meu,
i pels blancs prats segueixo
el pas dels cabirols.

Per què esperar a fugir-ne,
que em puguin bandejar?
Que lladrin tots els gossos
davant els seus portals.
L'amor molt més s'estima
—Déu l'ha creat així—,
anar de l'un a l'altre;
bonica, bona nit.

No torbaré el teu somni,
no et vull trencar el repòs.
No em sentiràs els passos,
ja tanco suaument!
T'escric només al barri,
quan surto: "Bona nit",
per tal que puguis veure
com he pensat en tu.

Die Wetterfahne

Der Wind spielt mit der Wetterfahne
Auf meines schönen Liebchens Haus.
Da dacht' ich schon in meinem Wahne,
Sie pfiff' den armen Flüchtling aus.

Er hätt' es eher bemerken sollen,
Des Hauses aufgestecktes Schild,
So hätt' er nimmer suchen wollen
Im Haus ein treues Frauenbild.

Der Wind spielt drinnen mit den Herzen,
Wie auf dem Dach, nur nicht so laut.
Was fragen sie nach meinen Schmerzen?
Ihr Kind ist eine reiche Braut.

Gefrorne Tränen

Gefrorne Tropfen fallen
Von meinen Wangen ab:
Ob es mir denn entgangen,
Daß ich geweinet hab'?

Ei Tränen, meine Tränen,
Und seid ihr gar so lau,
Daß ihr erstarrt zu Eise,
Wie kühler Morgentau?

Und dringt doch aus der Quelle
Der Brust so glühend heiß,
Als wolltet ihr zerschmelzen
Des ganzen Winters Eis.

El penell

El vent amb el penell s'esplaia
a casa de la meva amor,
i jo, en el meu deliri, penso
que xiula al pobre fugitiu.

Abans l'hauria hagut d'entendre,
ell, aquest signe al seu casal!
No hauria així cregut trobar-hi
cap dona de semblant fidel.

El vent juga amb els cors, a dintre,
com al teulat, però amb menys crit.
A ells què els fan les meves penes?
La filla és un molt bon partit.

Llàgrimes glaçades

Les llàgrimes glaçades
em van galtes avall:
¿pot ser, sense adonar-me'n,
que hagi plorat del cert?

Llàgrimes meves, llàgrimes,
¿tan tèbies sou, així,
que esdeveniu glaçades
com al matí el rou fresc?

I amb tot, brolleu calentes
del bullidor del cor
com si volguéssiu fondre
el glaç de tot l'hivern!

Erstarrung

Ich such' im Schnee vergebens
Nach ihrer Tritte Spur,
Wo sie an meinem Arme
Durchstrich die grüne Flur.

Ich will den Boden küssen,
Durchdringen Eis und Schnee
Mit meinen heißen Tränen,
Bis ich die Erde seh'.

Wo find' ich eine Blüte,
Wo find' ich grünes Gras?
Die Blumen sind erstorben,
Der Rasen sieht so blaß.

Soll denn kein Angedenken
Ich nehmen mit von hier?
Wenn meine Schmerzen schweigen,
Wer sagt mir dann von ihr?

Mein Herz ist wie erstorben,
Kalt starrt ihr Bild darin:
Schmilzt je das Herz mir wieder,
Fließt auch ihr Bild dahin.

Enravenament

En va a la neu hi busco
les traces del seu pas,
quan de bracet anava
amb mi pels prats gemats.

Jo vull besar la terra,
obrir la neu i el glaç
amb els meus plors fogosos,
que es vegi el terror viu.

On trobaré herba verda,
on trobaré una flor?
Les flors són totes mortes,
l'herbei emmusteït.

D'aquí no haig d'endur-me'n
el més petit record?
Qui em parlarà, doncs, d'ella
quan callin els meus dols?

Dins el meu cor sens vida
hi ha el seu retrat, glaçat;
si mai el cor ve a fondre's,
també ho farà el retrat.

Der Lindenbaum

Am Brunnen vor dem Tore,
Da steht ein Lindenbaum;
Ich träumt' in seinem Schatten
So manchen süßen Traum.

Ich schnitt in seine Rinde
So manches liebe Wort;
Es zog in Freud' und Leide
Zu ihm mich immer fort.

Ich mußst' auch heute wandern
Vorbei in tiefer Nacht,
Da hab' ich noch im Dunkel
Die Augen zugemacht.

Und seine Zweige rauschten,
Als riefen sie mir zu:
Komm her zu mir, Geselle,
Hier findest du deine Ruh'!

Die kalten Winde bliesen
Mir grad' in's Angesicht,
Der Hut flog mir vom Kopfe,
Ich wendete mich nicht.

Nun bin ich manche Stunde
Entfernt von jenem Ort,
Und immer hör' ich's rauschen:
Du fändest Ruhe dort!

El til·ler

Al pou, davant el porxo,
es dreça un gran til·ler;
hi he fet, a la seva ombra,
molts somnis exquisits.

Hi he inscrit, damunt l'escorça,
moltes raons d'amor.
En dol o en alegria,
tothora l'he buscat.

M'ha convingut passar-hi
avui, de negra nit,
i tot i la tenebra
he hagut de cloure els ulls.

Les branques fressejaven
com si em volguessin dir:
"Vine, company, acosta't,
aquí hi tindràs repòs."

El vent glaçat bufava
de dret contra el meu front,
i el cap em desguarnia
i jo ni m'he girat.

Sóc ara a moltes hores
enllà d'aquell indret,
però jo el sento encara:
"Ençà hi ha el teu repòs."

Wasserflut

Manche Trän' aus meinen Augen
Ist gefallen in den Schnee:
Seine kalten Flocken saugen
Durstig ein das heiße Weh.

Wenn die Gräser sprossen wollen,
Weht daher ein lauer Wind,
Und das Eis zerspringt in Schollen,
Und der weiche Schnee zerrinnt.

Schnee, du weißt von meinem Sehnen;
Sag', wohin doch geht dein Lauf?
Folge nach nur meinen Tränen,
Nimmst dich bald das Bächlein auf.

Wirst mit ihm die Stadt durchziehen,
Muntre Straßen ein und aus;
Fühlst du meine Tränen glühen,
Da ist meiner Liebsten Haus.

Auf dem Flusse

Der du so lustig rauschtest,
Du heller, wilder Fluß,
Wie still bist du geworden,
Gibst keinen Scheidegruß.

Mit harter, starrer Rinde
Hast du dich überdeckt,
Liegst kalt und unbeweglich
Im Sande ausgestreckt.

In deine Decke grab' ich
Mit einem spitzen Stein
Den Namen meiner Liebsten
Und Stund' und Tag hinein:

Den Tag des ersten Grußes,
Den Tag, an dem ich ging,
Um Nam' und Zahlen windet
Sich ein zerbrochener Ring.

Mein Herz, in diesem Bache
Erkennst du nun dein Bild?
Ob's unter seiner Rinde
Wohl auch so reißend schwillt?

Torrentada

Moltes llàgrimes del rostre
m'han caigut damunt la neu:
tenen set les volves fredes
d'absorbir el meu dol ardent.

Quan rebroti, per fi, l'herba,
bufarà un vent més suau,
i ja el glaç s'obrirà a trossos
i la neu es desfarà.

Neu, que em saps tant la recança,
dignes, on et du el corrent?
Just segueix les meves llàgrimes
i el seu curs t'acollirà.

Passaràs amb ell el poble,
pels carrers atrafegats;
si l'ardor sents de les llàgrimes,
casa d'ella hauràs trobat.

Al riu

Tu que joíós brogies,
riu brau i transparent,
que taciturn et tornes
que ja ni dius adéu!

Amb una crosta dura
t'has recobert sencer,
i jeus fredós i immòbil
estès sobre l'areny.

Al teu damunt hi gravo
amb un cantell de roc
el nom de l'estimada
i el dia i el minut.

El dia que ens trobarem
i el que me'n vaig anar.
I al volt de nom i xifres,
un sol anell romput.

Cor meu, en aquesta aigua
no hi veus el teu retrat?
No et bull sota l'escorça
un altre riu brogent?

Rückblick

Es brennt mir unter beiden Sohlen,
Tret' ich auch schon auf Eis und Schnee,
Ich möcht' nicht wieder Atem holen,
Bis ich nicht mehr die Türme seh'.

Hab' mich an jeden Stein gestoßen,
So eilt' ich zu der Stadt hinaus;
Die Krähen warfen Bäll' und Schloßen
Auf meinen Hut von jedem Haus.

Wie anders hast du mich empfangen,
Du Stadt der Unbeständigkeit!
An deinen blanken Fenstern sangen
Die Lerch' und Nachtigall im Streit.

Die runden Lindenbäume blühten,
Die klaren Rinnen rauschten hell,
Und ach, zwei Mädchenaugen glühten! –
Da war's geschehn um dich, Gesell!

Kommt mir der Tag in die Gedanken,
Möcht' ich noch einmal rückwärts sehn,
Möcht' ich zurücke wieder wanken,
Vor ihrem Hause stille stehn.

Irrlicht

In die tiefsten Felsengründe
Lockte mich ein Irrlicht hin:
Wie ich einen Ausgang finde
Liegt nicht schwer mir in dem Sinn.

Bin gewohnt das Irregehen,
'S führt ja jeder Weg zum Ziel:
Unsre Freuden, unsre Leiden,
Alles eines Irrlichts Spiel!

Durch des Bergstroms trockne Rinnen
Wind' ich ruhig mich hinab –
Jeder Strom wird's Meer gewinnen,
Jedes Leiden auch sein Grab.

Mirada enrere

Els peus em cremen a les soles,
i això que petjo neu i glaç!
Però no vull l'alè reprendre
si encara veig torres i murs.

He ensopegat amb cada pedra,
fugint corrents de la ciutat;
les gralles em tiraven miques
de glaç i neu, des dels teulats.

Que diferent tu m'acollies,
ciutat de la infidelitat!
A les finestres hi cantaven,
rivals, alosa i rossinyol.

Florien els til·lers frondosos,
brogien clars els rierols,
i ah, uns ulls de noia resplendien!
Ja estaves ben perdut, amic.

Quan em recordo d'aquell dia,
vull mirar enrere encara un cop
i girar cua, fent tentines,
i restar, mut, al seu portal.

Foc follet

Al més fondo avenc dels cingles
em va atreure un foc follet:
com trobar-ne la sortida
no em turmenta el pensament.

Hi estic fet, a esgarriar-me,
tot camí porta a algun lloc;
tots els nostres goigs i penes
són un joc de foc follet.

Pels reguers de la muntanya
vaig baixant sense neguit;
cada riu al mar acaba,
cada pena, al seu fossar.

Rast

Nun merk' ich erst, wie müd' ich bin,
Da ich zur Ruh' mich lege;
Das Wandern hielt mich munter hin
Auf unwirthbarem Wege.

Die Füße frugen nicht nach Rast,
Es war zu kalt zum Stehen,
Der Rücken fühlte keine Last,
Der Sturm half fort mich wehen.

In eines Köhlers engem Haus
Hab' Obdach ich gefunden;
Doch meine Glieder ruhn nicht aus:
So brennen ihre Wunden.

Auch du, mein Herz, in Kampf und Sturm
So wild und so verwegen,
Fühlst in der Still' erst deinen Wurm
Mit heißem Stich sich regen!

Frühlingstraum

Ich träumte von bunten Blumen,
So wie sie wohl blühen im Mai,
Ich träumte von grünen Wiesen,
Von lustigem Vogelgeschrei.

Und als die Hähne krächten,
Da ward mein Auge wach;
Da war es kalt und finster,
Es schrieen die Raben vom Dach.

Doch an den Fensterscheiben
Wer malte die Blätter da?
Ihr lacht wohl über den Träumer,
Der Blumen im Winter sah?

Ich träumte von Lieb' um Liebe,
Von einer schönen Maid,
Von Herzen und von Küssen,
Von Wonne und Seligkeit.

Und als die Hähne krächten,
Da ward mein Herze wach;
Nun sitz' ich hier alleine
Und denke dem Traume nach.

Die Augen schließ' ich wieder,
Noch schlägt das Herz so warm.
Wann grünt ihr Blätter am Fenster?
Wann halt' ich mein Liebchen, im Arm?

Repòs

Just ara, en jeure a descansar,
em sento la fatiga;
vagar m'ha sostingut capdret
al camí ral inhòspit.

Els peus no em deien d'aturar,
que el fred no hi convidava;
l'esquena no sentia el pes,
el torb ja m'empenyia.

A l'aixopluc d'un carboner
trobava breu refugi;
però el meu cos no té descans,
li cremen les ferides.

Cor meu, tan aspre i tan audaç
al torb com a la lluita,
és en repòs que et sents fiblar
pel cuc ardent que et corca!

Somni de primavera

He somiat flors virolades
com les que s'obren en ser el maig;
he somiat prats ufanosos,
alegres refilets d'ocells.

I quan els galls cantaven,
se m'han obert els ulls;
tot era fred i ombrívol,
i els corbs xisclaven al teulat.

Qui dibuixava al vidre
aquestes fulles, doncs?
És que us rieu de qui somia,
de qui a l'hivern veu flors?

He somiat amors feliços,
i una noieta ardent,
i besos i manyagues,
i joia i voluptat.

I quan els galls cantaven,
el cor s'ha desvetllat;
i ara repenso el somni,
aquí assegut, tot sol.

Acluco els ulls encara,
el cor em bat molt fort.
Quan prendreu verd, fulles dels vidres?
Quan podré estrènyer el meu amor?

Einsamkeit

Wie eine trübe Wolke
Durch heitre Lüfte geht,
Wenn in der Tanne Wipfel
Ein mattes Lüftchen weht:

So zieh' ich meine Straße
Dahin mit trägem Fuß,
Durch helles, frohes Leben,
Einsam und ohne Gruß.

Ach, daß die Luft so ruhig!
Ach, daß die Welt so licht!
Als noch die Stürme tobten,
War ich so elend nicht.

Die Post

Von der Straße her ein Posthorn klingt.
Was hat es, daß es so hoch aufspringt,
Mein Herz?

Die Post bringt keinen Brief für dich.
Was drängst du denn so wunderlich,
Mein Herz?

Nun ja, die Post kommt aus der Stadt,
Wo ich ein liebes Liebchen hatt',
Mein Herz!

Willst wohl einmal hinübersehn,
Und fragen, wie es dort mag gehn,
Mein Herz?

Der Greise Kopf

Der Reif hat einen weißen Schein
Mir über's Haar gestreuet.
Da glaubt' ich schon ein Greis zu sein,
Und hab' mich sehr gefreuet.

Doch bald ist er hinweggetaut,
Hab' wieder schwarze Haare,
Daß mir's vor meiner Jugend graut –
Wie weit noch bis zur Bahre!

Vom Abendrot zum Morgenlicht
Ward mancher Kopf zum Greise.
Wer glaubt's? Und meiner ward es nicht
Auf dieser ganzen Reise!

Solitud

Així com un fosc núvol
travessa el cel serè
quan sobre l'aveteda
bufa un lleuger ventet,

així jo vaig fent via
arrossegant els peus
pels goigs tan clars del viure,
sol, sense un trist salut.

Ah, que tranquil és l'aire!
Ah, que esplendent el món!
Al pic de la tempesta
no vaig estar pitjor.

El correu

A fora corna el postilló;
què et fa talment sobresaltar,
cor meu?

No du cap carta per a tu;
què et fa esverar amb tant torbament,
cor meu?

és clar, el correu ve de l'indret
on una amada vaig tenir,
cor meu!

Voldries veure encara el lloc
i demanar com va allà baix,
cor meu?

Cabells blancs

El gebre amb un polsim de blanc
el cap m'enfarinava;
m'he afigurat que era ja vell
i n'he sentit gran joia.

Però aviat s'ha fos el tel
i el cap torna a ser negre,
i, doncs, ser jove em fa estremir:
que lluny que veig la tomba!

Entre el capvespre i el matí,
prou més d'un cap s'emblanca.
I el meu, miracle!, no ho ha fet
en tot aquest viatge.

Die Krähe

Eine Krähe war mit mir
Aus der Stadt gezogen,
Ist bis heute für und für
Um mein Haupt geflogen.

Krähe, wunderliches Tier,
Willst mich nicht verlassen?
Meinst wohl bald als Beute hier
Meinen Leib zu fassen?

Nun, es wird nicht weit mehr gehn
An dem Wanderstabe.
Krähe, laß mich endlich sehn
Treue bis zum Grabe!

Letzte Hoffnung

Hie und da ist an den Bäumen
Manches bunte Blatt zu sehn,
Und ich bleibe vor den Bäumen
Oftmals in Gedanken stehn.

Schaue nach dem einen Blatte,
Hänge meine Hoffnung dran;
Spielt der Wind mit meinem Blatte,
Zittr' ich, was ich zittern kann.

Ach, und fällt das Blatt zu Boden,
Fällt mit ihm die Hoffnung ab,
Fall' ich selber mit zu Boden,
Wein' auf meiner Hoffnung Grab.

Im Dorfe

Es bellen die Hunde, es rasseln die Ketten.
Es schlafen die Menschen in ihren Betten,
Träumen sich manches, was sie nicht haben,
Tun sich im Guten und Argen erlaben;

Und morgen früh ist Alles zerflossen –
Je nun, sie haben ihr Teil genossen,
Und hoffen, was sie noch übrig ließen,
Doch wieder zu finden auf ihren Kissen.

Bellt mich nur fort, ihr wachen Hunde,
Laßt mich nicht ruhn in der Schlummerstunde!
Ich bin zu Ende mit allen Träumen –
Was will ich unter den Schläfern säumen?

La gralla

Una gralla em va seguir
en sortir de vila,
i em segueix encara avui,
per damunt rondant-me.

Gralla, gralla, estrany ocell,
no voldràs deixar-me?
Ja deleges el meu cos,
ja en faries presa?

Bah, el bastó de caminant
no em durà ja gaire.
Gralla, segue'm almenys tu
fidel fins la tomba.

Última esperança

Ben disperses dalt dels arbres,
resten fulles de colors,
i sovint jo em miro els arbres
i m'enfonso en pensaments.

Fixo els ulls en una fulla,
l'esperança hi he posat;
si el vent ve a jugar amb la fulla,
ja tremolo a tot poder.

Si la fulla cau a terra,
l'esperança cau també;
jo mateix ja caic a terra,
a plorar en el seu fossar.

Al poble

Lladrunyen els gossos, sonant les cadenes;
la gent ja descansen a les alcoves,
sempre somien el que no tenen,
del bé s'alegren, del mal no es planyen;

i l'endemà ja tot s'evapora.
Amb tot, fruïen la part rebuda,
i esperen que allò que encara els falta
a les coixineres podran trobar-ho.

Feu-me fugir, zelosos gossos,
no em deu repòs quan tothom descansa!
Faig creu i ratlla amb tots els somnis.
Jo què haig de fer-hi, amb els que dormen?

Der stürmische Morgen

Wie hat der Sturm zerrissen
Des Himmels graues Kleid!
Die Wolkenfetzen flattern
Umher in mattem Streit.

Und rote Feuerflammen
Ziehn zwischen ihnen hin.
Das nenn' ich einen Morgen
So recht nach meinem Sinn!

Mein Herz sieht an dem Himmel
Gemalt sein eignes Bild –
Es ist nichts als der Winter,
Der Winter kalt und wild.

Täuschung

Ein Licht tanzt freundlich vor mir her;
Ich folg' ihm nach die Kreuz und Quer;
Ich folg' ihm gern und seh's ihm an,
Daß es verlockt den Wandersmann.
Ach, wer wie ich so elend ist,
Gibt gern sich hin der bunten List,
Die hinter Eis und Nacht und Graus
Ihm weist ein helles, warmes Haus,
Und eine liebe Seele drin –
Nur Täuschung ist für mich Gewinn!

Matí de tempesta

Com la tempesta esquença
el gris mantell del cel!
Parracs de núvols breguen
en fatigós combat.

I flamarades roges
despunten entremig.
D'aquest matí en diria
que fa talment per mi!

El cor es veu la imatge
pintada al mig del cel:
hivern, no hi ha altra cosa
que hivern salvatge i fred!

Miratge

Una llum dansa davant meu;
jo la segueixo aquí i allà;
hi vaig de grat, tot i saber
que vol distreure el caminant.
Ah, un home malaurat com jo
de grat es lliura a tal parany,
que enllà de glaç i nit i horror
li mostra un càlid aixopluc,
i una ànima amorosa a dins.
Només una il·lusió em fa goig!

Der Wegweiser

Was vermeid' ich denn die Wege,
Wo die anderen Wanderer gehn,
Suche mir versteckte Stege
Durch verschneite Felsenhöhn?

Habe ja doch nichts begangen,
Daß ich Menschen sollte scheun –
Welch ein törichtes Verlangen
Treibt mich in die Wüstenein?

Weiser stehen auf den Wegen,
Weisen auf die Städte zu,
Und ich wandre sonder Maßen,
Ohne Ruh', und suche Ruh'.

Einen Weiser seh' ich stehen
Unverrückt vor meinem Blick;
Eine Straße muß ich gehen,
Die noch Keiner ging zurück.

Das Wirtsthaus

Auf einen Totenacker
Hat mich mein Weg gebracht.
Allhier will ich einkehren:
Hab' ich bei mir gedacht.

Ihr grünen Totenkränze
Könnt wohl die Zeichen sein,
Die müde Wanderer laden
In's kühle Wirtshaus ein.

Sind denn in diesem Hause
Die Kammern all' besetzt?
Bin matt zum Niedersinken
Bin tödlich schwer verletzt.

O unbarmherz'ge Schenke,
Doch weisest du mich ab?
Nun weiter denn, nur weiter,
Mein treuer Wanderstab!

El senyal del camí

Per què evito jo les rutes
que fan altres caminants,
i recerco obscures sendes
entre cingles plens de neu?

No he fet pas cap mala cosa
per fugir dels meus semblants.
Quin deler fora de mida
se m'emporta als erms deserts?

Hi ha senyals a les voreres
adreçant a les ciutats;
jo camino encara i sempre,
sens repòs, buscant repòs.

Un senyal se m'alça, immòbil,
a la vista, davant meu.
Haig d'anar per una senda
d'on ningú no ha tornat mai.

L'hostal

M'ha dut a un cementiri,
avui, el meu camí.
Aquí m'hi quedaria,
m'he dit a mi mateix.

Oh funerals coronats,
l'anunci deveu ser
que els caminants exhaustos
invita al fresc hostal.

Són totes ocupades,
les cambres d'aquest lloc?
M'esfondra la fatiga,
i estic ferit de mort.

Oh hostal sense clemència,
així em rebutges, doncs?
Anem més lluny encara,
bastó fidel, més lluny.

Mut!

Fliegt der Schnee mir in's Gesicht,
Schüttl' ich ihn herunter.
Wenn mein Herz im Busen spricht,
Sing' ich hell und munter.

Höre nicht, was es mir sagt,
Habe keine Ohren,
Fühle nicht, was es mir klagt,
Klagen ist für Toren.

Lustig in die Welt hinein
Gegen Wind und Wetter!
Will kein Gott auf Erden sein,
Sind wir selber Götter.

Die Nebensonnen

Drei Sonnen sah ich am Himmel stehn,
Hab' lang' und fest sie angesehen;
Und sie auch standen da so stier,
Als wollten sie nicht weg von mir.
Ach, meine Sonnen seid ihr nicht!
Schaut Andern doch in's Angesicht!
Ja, neulich hatt' ich auch wohl drei:
Nun sind hinab die besten zwei.
Ging' nur die dritt' erst hinterdrein!
Im Dunkeln wird mir wohler sein.

Coratge!

Si la neu m'assalta el front,
amb la mà l'espolsó.
Si em mormola el cor al pit,
canto amb joia i força.

Jo no sento allò que em diu,
que no tinc orelles;
ni faig cas dels seus laments,
que és de ximples lamentar-se.

Gaiament anem pel món,
contra vent i tràngol!
Si a la terra no hi ha Déu,
som els déus nosaltres!

Els sols falsos

Tres sols vaig veure al mig del cel,
i vaig guaitar-los molt atent;
i ells hi semblaven aturats
com si volguessin restar amb mi.
Ai las, no sou, però, els meus sols!
Gireu a un altre el vostre esguard!
Tenia, sí, tres sols, fa poc;
ja els dos millors s'han post del tot.
Si aquest darrer els pogués seguir!
Més bé estaria en la foscor.

Der Leiermann

Drüben hinter'm Dorfe
Steht ein Leiermann,
Und mit starren Fingern
Dreht er was er kann.

Barfuß auf dem Eise
Wankt er hin und her;
Und sein kleiner Teller
Bleibt ihm immer leer.

Keiner mag ihn hören,
Keiner sieht ihn an;
Und die Hunde knurren
Um den alten Mann.

Und er läßt es gehen
Alles, wie es will,
Dreht, und seine Leier
Steht ihm nimmer still.

Wunderlicher Alter,
Soll ich mit dir gehn?
Willst zu meinen Liedern
Deine Leier drehn?

El violaire

Fora de la vila
hi ha un músic errant
que amb dits insensibles
va sempre sonant.

Pertot fa tentines,
descalç sobre el glaç,
però la bacina
no s'emplena pas.

Ningú no l'escolta
ni el mira un sol cop;
i els gossos li grunyen
en veure'l a prop.

Ell no s'hi amoïna
i deixa fer, rai!
Ell sona que sona,
no s'atura mai.

Bon vell enigmàtic,
faré amb tu el camí?
Quan canti els meus versos,
sonaràs per mi?

Versió en català de Miquel Desclot, poeta

La Schubertíada agraeix a Miquel Desclot la cessió d'aquesta versió
inèdita dels poemes de Wilhelm Müller per al concert d'avui.

Schubertiada
Vilabertran

Dissabte 22 d'agost,
21:00 h

Andrè Schuen, baríton
Daniel Heide, piano

Lieder de Mahler i Schubert

Durada aproximada del concert: 60'
Aquest concert s'interpretarà sense pausa.

GUSTAV MAHLER

Lieder eines fahrenden Gesellen (1885)

Wenn mein Schatz Hochzeit macht
Ging heut morgen übers Feld
Ich hab' ein glühend Messer
Die zwei blauen Augen von meinem Schatz

FRANZ SCHUBERT

Sei mir gegrüßt, D. 741 (1822)

Du bist die Ruh, D. 776 (1823)

Daß sie hier gewesen, D. 775 (1823)

GUSTAV MAHLER

Fünf Lieder nach Texten von Friedrich Rückert (1901 - 1902)

Liebst du um Schönheit
Blicke mir nicht in die Lieder!
Ich atmet' einen linden Duft
Um Mitternacht
Ich bin der Welt abhanden gekommen

André Schuen, baríton

Originari del Tirol del Sud (Itàlia), va créixer parlant tres llengües (ladí, italià i alemany), una versatilitat que es reflecteix en el seu repertori. Tot i que va començar estudiant violoncel, va estudiar posteriorment cant al Mozarteum de Salzburg amb Horiana Branisteanu i Wolfgang Holzmair, graduant-se el 2010. Entre els premis que ha rebut destaca l'ECHO Klassik 2016 com a Jove Artista de l'Any pel seu primer CD. Freqüenta tant el repertori operístic, amb papers com Ieletsyki (*La dama de piques*), Don Giovanni, Ford (*Falstaff*), Papageno (*La flauta màgica*), Guglielmo (*Così fan tutte*), Figaro (*Les noces de Figaro*) o Don Fernando (*Fidelio*), com el *lied*; ha fet recitals al Wigmore Hall, al Heidelberger Frühling o al Konzerthaus de Viena, la Schubertiade Hohenems, el Festival de Música d'Aspen o el Tanglewood Festival, amb pianistes com Daniel Heide, Gerold Huber o Thomas Adès.

Aquest és el tercer concert d'André Schuen a la Schubertiade; hi va debutar l'any 2018.

Daniel Heide, piano

És un dels pianistes acompanyants i de cambra més sol·licitats de la seva generació, que ofereix concerts per tota Europa i Àsia des de la seva graduació a la Hochschule für Musik "Franz Liszt" de Weimar. Entre els seus cantants habituals hi ha André Schuen, Christoph Prégardien o Roman Trekel; ha tocat també amb Marie Seidler, Hanno Müller-Brachmann, Luca Pisaroni, Ruth Ziesak o Christian Immler. En el terreny de la música de cambra ha fet concerts amb solistes com Tabea Zimmermann, Antje Weithaas, Wolfgang Emanuel Schmidt, Jens Peter Maintz, Friedemann Eichhorn, Barbara Buntrock, Julian Steckel o Konstanze von Gutzeit. El seu CD "Poèmes" amb la mezzosoprano Stella Doufexis, amb cançons de Claude Debussy, ha rebut el Premi de la Crítica Discogràfica Alemanya 2013 i el CD amb André Schuen, amb *lieder* de Robert Schumann, Hugo Wolf i Frank Martin, el premi ECHO Klassik 2016 com a jove artista de l'any.

Aquest és el tercer concert de Daniel Heide a la Schubertiade; hi va debutar l'any 2018.

Lieder de Mahler i Schubert

GUSTAV MAHLER (1860 — 1911)

Custav Mahler

Lieder eines fahrenden Gesellen

Wenn mein Schatz Hochzeit macht

Wenn mein Schatz Hochzeit macht,
Fröhliche Hochzeit macht,
Hab' ich meinen traurigen Tag!
Geh' ich in mein Kämmerlein,
Dunkles Kämmerlein,
Weine, wein' um meinen Schatz,
Um meinen lieben Schatz!

Blümlein blau! Blümlein blau!
Verdorre nicht! Verdorre nicht!
Vöglein süß! Vöglein süß!
Du singst auf grüner Heide.
Ach, wie ist die Welt so schön!
Ziküth! Ziküth!

Singet nicht! Blühet nicht!
Lenz ist ja vorbei!
Alles Singen ist nun aus.
Des Abends, wenn ich schlafen geh',
Denk' ich an mein Leide.
An mein Leide!

Cançons d'un company viatger

Quan el meu amor es casi

Quan el meu amor es casi,
i celebri joïoses noces,
jo, aquell dia, estaré molt trist!
Em retiraré a la meva petita cambra,
la meva fosca petita cambra,
i ploraré, ploraré pel meu amor,
pel meu estimat amor!

Floreta blava! Floreta blava!
No et marceixis! No et marceixis!
Dolç ocellet! Dolç ocellet!
Que cantes en el verd pradell.
Ai, com és de formós el món!
Piu! Piu!

No cantis! No floreixis!
La primavera ja ha passat!
Tot el cantar s'ha acabat.
Al vespre, quan me'n vaig a dormir,
penso en el meu desconsol.
En el meu desconsol!

Ging heut morgen übers Feld

Ging heut morgen übers Feld,
Tau noch auf den Gräsern hing;
Sprach zu mir der lust'ge Fink:
„Ei du! Gelt?
Guten Morgen! Ei gelt? Du!
Wird's nicht eine schöne Welt?
Zink! Zink! Schön und flink!
Wie mir doch die Welt gefällt!“

Auch die Glockenblum' am Feld
Hat mir lustig, guter Ding',
Mit den Glöckchen, klinge, kling,
Ihren Morgengruß geschellt:
„Wird's nicht eine schöne Welt?
Kling, kling! Schönes Ding!
Wie mir doch die Welt gefällt! Heia!“

Und da fing im Sonnenschein
Gleich die Welt zu funkeln an;
Alles Ton und Farbe gewann
Im Sonnenschein!
Blum' und Vogel, groß und klein!
„Guten Tag! Guten Tag!
Ist's nicht eine schöne Welt?
Ei du, gelt? Schöne Welt?“

Nun fängt auch mein Glück wohl an?
Nein, nein, das ich mein',
Mir nimmer blühen kann!

Aquest matí caminava pel camp

Aquest matí caminava pel camp,
amb l'herba coberta de rosada;
el pinçà rialler em parlà:
"Eh, tu! No et sembla?
Bon dia! Eh, no et sembla?
Tu! No et sembla que el món és bell?
Piu! Piu! Bell i ple de vida!
Com m'agrada el món!"

Fins i tot les campanetes del camp
em donen joia i bon humor,
amb les campanetes, ding, dong,
sona la seva salutació matinal:
"Oi que és bell el món?
Ding, dong! Cosa bonica!
Ai, com m'agrada el món!"

I llavors, tot seguit, sota la claror del sol
el món comença a resplendir;
tot augmenta en tonalitat i color
sota la claror del sol!
Flors i ocells, grans i petits!
"Bon dia, bon dia!
oi que és bell el món?
Eh tu, oi? No és bell el món?"

Començo potser ara a ser feliç?
No, no, en mi, la felicitat,
no pot mai més reflorir!

Ich hab' ein glühend Messer

Ich hab' ein glühend Messer,
Ein Messer in meiner Brust,
O weh! O weh!
Das schneid't so tief
In jede Freud' und jede Lust.
So tief! So tief!
Es schneid't so weh und tief!

Ach, was ist das für ein böser Gast!
Nimmer hält er Ruh',
Nimmer hält er Rast!
Nicht bei Tag,
Nicht bei Nacht, wenn ich schlief.
O weh! O weh! O weh!

Wenn ich in dem Himmel seh',
Seh' ich zwei blaue Augen stehn.
O weh! O weh!
Wenn ich im gelben Felde geh',
Seh' ich von fern das blonde Haar
Im Winde wehn. O weh! O weh!
Wenn ich aus dem Traum auffahr'
Und höre klingen ihr silbern Lachen,
O weh! O weh!
Ich wollt', ich läg auf der schwarzen Bahr',
Könnt' nimmer die Augen aufmachen!

Tinc una daga candent

Tinc una daga candent,
una daga dins del meu pit,
Ai de mi!
Talla en el més profund
de cada joia, cada plaer.
En el més profund! En el més profund!
Ai de mi, tallà en el més profund!

Ai! Quin hoste més maligne!
Mai no descansa,
mai no es detura,
ni de dia,
ni de nit, quan jo dormo.
Ai de mi!

Quan miro cap al cel,
hi veig dos ulls blaus, immòbils.
Ai de mi!
Quan camino pels camps groguencs,
veig, en la llunyania, els seus cabells rossos
ondejant en el vent. Ai de mi!
Quan em desperto del meu somni
i sento ressonar les seves rialles d'argent.
Ai de mi!
Voldria jeure en el negre fèretre,
i no tornar, mai més, a obrir els ulls.

Die zwei blauen Augen von meinem Schatz

Die zwei blauen Augen von meinem Schatz,
Die haben mich in die weite Welt geschickt.
Da mußt ich Abschied nehmen
Vom allerliebsten Platz!
O Augen blau, warum habt ihr mich angeblickt?
Nun hab' ich ewig Leid und Grämen.

Ich bin ausgegangen in stiller Nacht
Wohl über die dunkle Heide.
Hat mir niemand Ade gesagt. Ade!
Mein Gesell' war Lieb' und Leide!

Auf der Straße steht ein Lindenbaum,
Da hab' ich zum ersten Mal im Schlaf geruht!
Unter dem Lindenbaum,
Der hat seine Blüten über mich geschneit,
Da wußt' ich nicht, wie das Leben tut,
War alles, alles wieder gut!
Ach, alles wieder gut!
Alles! Alles!
Lieb und Leid, und Welt und Traum!

Els dos ulls blaus del meu amor

Els dos ulls blaus del meu amor,
m'han enviat a voltar per tot el món.
Vaig haver de dir adéu
a aquest lloc estimat!
Oh, ulls blaus, perquè em vàreu sotjar?
Ara tinc eterna pena i tristor.

He sortit a caminar en la tranquil·la nit
pel bell mig del fosc pradell,
Ningú no m'ha dit adéu.
Els meus companys són només amor i sofriment!

En el carrer hi ha un til·ler,
i allà, per primera vegada, vaig reposar dormint!
Sota el til·ler,
les seves flors queien damunt meu, com neu,
no sabia encara que la vida segueix,
i tot, tot tornava a estar bé!
Ah, tot tornava a estar bé!
Tot, tot,
l'amor i el sofriment i el món i els somnis!

FRANZ SCHUBERT (1797 — 1828)

Friedrich Rückert

Sei mir gegrüsst

O du Entriss'ne mir und meinem
Kusse!

Sei mir gegrüsst!

Sei mir geküsst!

Erreichbar nur meinem

Sehnsuchtsgrusse!

Sei mir gegrüsst!

Sei mir geküsst!

Du von der Hand der Liebe diesem Herzen
Gegeb'ne! du

Von dieser Brust

Genomm'ne mir! mit diesem Tränengusse

Sei mir gegrüsst!

Sei mir geküsst!

Zum Trotz der Ferne, die sich, feindlich
trennend,

Hat zwischen mich

Und dich gestellt;

Dem Neid der Schicksalsmächte zum Verdrusse

Sei mir gegrüsst!

Sei mir geküsst!

Wie du mir je im schönsten Lenz der Liebe

Mit Gruss und Kuss

Entgegen kamst,

Mit meiner Seele glühendstem Ergusse,

Sei mir gegrüsst!

Sei mir geküsst!

Ein Hauch der Liebe tilget Räum' und Zeiten,

Ich bin bei dir,

Du bist bei mir,

Ich halte dich in dieses Arms Umschlusse,

Sei mir gegrüsst!

Sei mir geküsst!

Rep les meves salutacions

Oh tu, que fores arrabassada de mi i de les
meves besades!

Rep les meves salutacions!

Rep les meves besades!

Tan sols et poden atènyer les meves delejants
salutacions!

Rep les meves salutacions!

Rep les meves besades!

Tu, que per la mà de l'amor, a aquest cor,
fores donada! Tu
que d'aquest pit
fores rapida! Amb aquest vessar de llàgrimes.
Rep les meves salutacions!
Rep les meves besades!

Malgrat la distància que, separant-nos
hostilment,
entre tu i jo
s'ha interposat,
per desplaure la gelosia de les forces del destí.
Rep les meves salutacions!
Rep les meves besades!

Com quan, en la més formosa primavera de l'amor,
venies a trobar-me
amb salutacions i besades,
ara, amb el devessall més ardent de la meva ànima.
Rep les meves salutacions!
Rep les meves besades!

Un hàlit d'amor cancel·la l'espai i el temps,
jo estic amb tu
i tu amb mi,
t'estrenyo en els meus braços.
Rep les meves salutacions!
Rep les meves besades!

Friedrich Rückert
Du bist die Ruh

Du bist die Ruh,
Der Friede mild,
Die Sehnsucht du,
Und was sie stillt.

Ich weihe dir
Voll Lust und Schmerz
Zur Wohnung hier
Mein Aug' und Herz.

Kehr' ein bei mir,
Und schliesse du
Still hinter dir
Die Pforten zu.

Treib andern Schmerz
Aus dieser Brust.
Voll sei dies Herz
Von deiner Lust.

Dies Augenzelt
Von deinem Glanz
Allein erhellt,
O füll' es ganz.

Friedrich Rückert
Dass sie hier gewesen

Dass der Ostwind Düfte
Hauchet in die Lüfte,
Dadurch tut er kund,
Dass du hier gewesen.

Dass hier Tränen rinnen,
Dadurch wirst du innen,
Wär's dir sonst nicht kund,
Dass ich hier gewesen.

Schönheit oder Liebe,
Ob versteckt sie bliebe?
Düfte tun es und Tränen kund,
Dass sie hier gewesen.

Tu ets el repòs

Tu ets el repòs,
la dolça pau,
tu el desig
i allò que el calma.

Jo t'ofereixo,
ple de joia i de dolor,
aquí, com estatge,
els meus ulls i el meu cor.

Entra a dins meu
i tanca en silenci
darrere teu
la porta.

Fes fora la pena
d'aquest pit.
Que el meu cor
s'ompli de la teva joia.

La volta dels meus ulls
està il·luminada
tan sols per el teu esclat,
oh, omple-la del tot.

Que ella ha estat aquí

La flaire del vent de llevant
que alena a l'aire
m'anuncia d'aquesta manera
que tu has estat aquí.

Les llàgrimes aquí vessades,
t'anunciaran,
si és que encara no ho sabies,
que jo he estat aquí.

Bellesa o amor,
encara que restin ocults,
anuncien amb les flaires i les llàgrimes
que ella ha estat aquí.

GUSTAV MAHLER

Friedrich Rückert

Fünf Lieder nach Texten von Friedrich Rückert

Liebst du um Schönheit

Liebst du um Schönheit, O nicht mich liebe!
Liebe die Sonne, sie trägt ein gold'nes Haar!

Liebst du um Jugend, O nicht mich liebe!
Liebe den Frühling, der jung ist jedes Jahr!

Liebst du um Schätze, O nicht mich liebe.
Liebe die Meerfrau, sie hat viel Perlen klar.

Liebst du um Liebe, O ja, mich liebe!
Liebe mich immer, dich lieb' ich immerdar.

Blicke mir nicht in die Lieder!

Blicke mir nicht in die Lieder!
Meine Augen schlag' ich nieder,
Wie ertappt auf böser Tat.
Selber darf ich nicht getrauen,
Ihrem Wachsen zuzuschauen.
Deine Neugier ist Verrat!

Bienen, wenn sie Zellen bauen,
Lassen auch nicht zu sich schauen,
Schauen selbst auch nicht zu.
Wenn die reichen Honigwaben
Sie zu Tag gefördert haben,
Dann vor allen nasche du!

Cinc cançons amb text de Friedrich Rückert

Si estimes per la bellesa

Si estimes per la bellesa, oh! no m'estimis!
Estima el sol, ell porta cabells d'or!

Si estimes per la joventut, oh! no m'estimis!
Estima la primavera, que és jove cada any!

Si estimes pels tresors, oh! no m'estimis!
Estima la sirena que té perles brillants.

Si estimes per l'amor, oh sí, estima'm!
Estima'm per sempre i per sempre t'estimaré.

No miris les meves cançons!

No miris les meves cançons!
Jo abaixo els meus ulls
com atrapat en un delictes;
jo mateix no goso
observar com creixen:
la teva curiositat és una traïció.

Les abelles, quan construeixen les cel·les,
no deixen que ningú les miri,
ni tan sols elles mateixes.
Quan hagin portat les riques bresques de mel
a la llum del dia,
llavors seràs la primera en llaminejar!

Ich atmet' einen linden Duft

Ich atmet' einen linden Duft!
Im Zimmer stand
Ein Zweig der Linde,
Ein Angebinde
Von lieber Hand.
Wie lieblich war der Lindenduft!

Wie lieblich ist der Lindenduft!
Das Lindenreis
Brachst du gelinde!
Ich atme leis
Im Duft der Linde
Der Liebe linden Duft.

Um Mitternacht

Um Mitternacht
Hab' ich gewacht
Und aufgeblickt zum Himmel;
Kein Stern vom Sterngewimmel
Hat mir gelacht
Um Mitternacht.

Um Mitternacht
Hab' ich gedacht
Hinaus in dunkle Schranken.
Es hat kein Lichtgedanken
Mir Trost gebracht
Um Mitternacht.

Um Mitternacht
Nahm ich in acht
Die Schläge meines Herzens;
Ein einz'ger Puls des Schmerzes
War angefacht
Um Mitternacht.

Um Mitternacht
Kämpft' ich die Schlacht,
O Menschheit, deiner Leiden;
Nicht konnt' ich sie entscheiden
Mit meiner Macht
Um Mitternacht.

Um Mitternacht
Hab' ich die Macht
In deine Hand gegeben!
Herr! über Tod und Leben
Du hältst die Wacht
Um Mitternacht!

Respirava una suau fragància

Respirava una suau fragància!
A la cambra hi havia
un ram de til·ler,
l'obsequi
d'una mà estimada.
Que dolça era la flaire del til·ler!

Que dolça és la flaire del til·ler!
El branquilló de til·ler
el collires tan delicadament!
Jo respiro suaument
en la flaire del til·ler,
el dolç perfum de l'amor.

A mitjanit

A mitjanit
m'he despertat
i he mirat el cel;
cap estel del firmament
m'ha somrigut,
a mitjanit.

A mitjanit
he pensat, sobrepasant
els foscos límits.
Cap pensament lluminós
m'ha donat consol,
a mitjanit.

A mitjanit
he prestat atenció
als batecs del meu cor;
només la pulsació del dolor
s'ha ablamat,
a mitjanit.

A mitjanit
he lliurat la batalla,
oh humanitat, dels teus sofriments,
però no he pogut guanyar-la
amb les meves forces,
a mitjanit.

A mitjanit
he posat el meu poder
a les teves mans!
Senyor sobre vida i mort
tu fas la guàrdia,
a mitjanit!

Ich bin der Welt abhanden gekommen

Ich bin der Welt abhanden gekommen,
Mit der ich sonst viele Zeit verdorben,
Sie hat so lange nichts von mir vernommen,
Sie mag wohl glauben, ich sei gestorben!

Es ist mir auch gar nichts daran gelegen,
Ob sie mich für gestorben hält,
Ich kann auch gar nichts sagen dagegen,
Denn wirklich bin ich gestorben der Welt.

Ich bin gestorben dem Weltgetümmel,
Und ruh' in einem stillen Gebiet!
Ich leb' allein in meinem Himmel,
In meinem Lieben, in meinem Lied!

He esdevingut distant del món

He esdevingut distant del món
en el que abans tant de temps perdia,
fa tant de temps que no saben res de mi
que potser creuen que sóc mort.

Tant me fa
si em tenen per mort,
no puc dir res en contra
perquè, en efecte, sóc mort per aquest món.

Sóc mort per al mundanal tumult
i reposo en un indret tranquil.
Visc tot sol en el meu empiri,
en el meu amor, en el meu cant.

Traduccions de Salvador Pila

Matthias Coerne, baríton
Alexander Schmalcz, piano
Lieder de Beethoven i Brahms

Aquest concert s'interpretarà sense pausa.

Dijous 27 d'agost,
19:30 h | 22:00 h

-
- 18' **LUDWIG VAN BEETHOVEN**
Sechs Lieder nach Gedichten von Gellert, op. 48 (1801-02)
Bitten
Die Liebe des Nächsten
Vom Tode
Die Ehre Gottes aus der Natur
Gottes Macht und Vorsehung
Bußlied
- 24' **JOHANNES BRAHMS**
Sonntag, op. 47/3 (1859)
Der Gang zum Liebchen, op. 48/1 (1868)
Am Sonntag Morgen, op. 49/1 (1868)
An den Mond, op. 71/2 (1877)
Serenade, op. 70/3 (1876)
Dein blaues Auge hält so still, op. 59/8 (1873)
Ich schell mein Horn ins Jammertal, op. 43/3 (1857-1864)
Über die Heide, op. 86/4 (p. 1882)
Steig auf geliebter Schatten, op. 94/2 (1883)
Sommerfäden, op. 72/2 (1876)
- 13' **LUDWIG VAN BEETHOVEN**
An die ferne Geliebte, op. 98 (1816)
Auf dem Hügel sitz ich spähend
Wo die Berge so blau
Leichte Segler in den Höhen
Diese Wolken in den Höhen
Es kehret der Maien
Nimm sie hin denn, diese Lieder

Matthias Goerne, baríton

Matthias Goerne és convidat regularment als festivals i auditoris més importants del món, com el Wigmore Hall de Londres o el Carnegie Hall de Nova York. En la seva important carrera com a intèrpret de *lied* l'han acompanyat pianistes com Pierre-Laurent Aimard, Leif Ove Andsnes, Alfred Brendel, Christoph Eschenbach, Elisabeth Leonskaja o Alexander Schmalcz. Des que va debutar com a cantant d'òpera al Festival de Salzburg el 1997 com a Papageno (*Die Zauberflöte*), ha estat convidat per actuar a la ROH de Londres, el Teatro Real de Madrid, la Semperoper de Dresden o la Metropolitan Opera House de Nova York. Ha interpretat entre d'altres els papers wagnerians de Wolfram (*Tannhäuser*) i Kurwenal (*Tristan und Isolde*) i els protagonistes de *Lear* d'Aribert Reimann o *Wozzeck* d'Alban Berg.

Aquest és el 33è concert de Matthias Goerne a la Schubertiada; hi va debutar l'any 1994.

Alexander Schmalcz, piano

Alexander Schmalcz va rebre les seves primeres classes de piano com a corista al Dresden Kreuzchor; va estudiar als Conservatoris de Dresden i Utrecht i a l'Escola Guildhall de Música i Drama de Londres. Ha guanyat nombrosos premis, incloent el concurs Nederlands Impressariat l'any 1995 (juntament amb el seu trio de piano) i el Premi Gerald Moore i el Premi d'acompanyant Megan Foster el 1996. Actua regularment a les sales de concert més importants com ara el Wigmore Hall de Londres, la Schubertiade Schwarzenberg, el Concertgebouw d'Amsterdam, la Royal Opera House de Londres o el Kennedy Center de Washington DC. Treballa regularment amb cantants com Matthias Goerne, Peter Schreier, Grace Bumbry, Konrad Jarnot o Stephan Loges. Els seus companys de música de cambra inclouen el Petersen Quartet i el violoncel·lista Claus Reichardt. És professor a la Hochschule "Robert Schumann" de Düsseldorf des de 1999.

Aquest és el setzè concert d'Alexander Schmalcz a la Schubertiada; hi va debutar l'any 2008.

Lieder de Beethoven i Brahms

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770 — 1827)

Christian Fürchtegott Gellert

Sechs Lieder nach Gedichten von Gellert

Bitten

Gott, deine Güte reicht so weit,
So weit die Wolken gehen,
Du krönst uns mit Barmherzigkeit
Und eilst, uns beizustehen.
Herr! Meine Burg, mein Fels, mein Hort,
Vernimm mein Flehn, merk auf mein Wort;
Denn ich will vor dir beten!

Ich bitte nicht um Überfluss
und Schätze dieser Erden.
Lass mir, so viel ich haben muss,
nach deiner Gnade werden.
Gib mir nur Weisheit und Verstand,
dich, Gott, und den, den du gesandt,
und mich selbst zu erkennen.

So bitt ich dich, Herr Zebaoth,
Auch nicht um langes Leben.
Im Glücke Demut, Mut in Not,
Das wolltest du mir geben.
In deiner Hand steht meine Zeit;
Laß du mich nur Barmherzigkeit
Vor dir im Tode finden.

Sis cançons sobre poemes de Gellert

Pregària

Déu, que lluny que arriba la teva bondat,
tan lluny com els camins dels núvols!
Ens premies amb misericòrdia
i t'apresses a córrer al nostre ajut!
Senyor, el meu castell, la meva roca, el meu refugi,
atén la meva pregària, escolta les meves paraules;
i jo oraré davant teu!

No et demano l'abundor
i els tresors d'aquesta terra.
Només que sigui digne,
dins del possible, de la teva gràcia!
Dóna'm saviesa i comprensió,
per a reconèixer-te a Tu, Déu meu,
al teu enviat i a mi mateix!

Per això, Senyor Sàbaot,
tampoc et demano una llarga vida.
Només que em donis humilitat
en la felicitat, força en la misèria!
Els meus dies estan en les teves mans;
fes que quan m'arribi la mort
trobí la teva misericòrdia!

Die Liebe des Nächsten

So jemand spricht: Ich liebe Gott,
Und haßt doch seine Brüder,
Der treibt mit Gottes Wahrheit Spott
Und reißt sie ganz darnieder.
Gott ist die Lieb, und will, daß ich
Den Nächsten liebe, gleich als mich.

Wer seines Nächsten Ehre schmäht
und gern sie schmähen höret;
sich freut, wenn sich sein Feind vergeht
und nichts zum Besten kehret;
nicht dem Verleumder widerspricht;
der liebt auch seinen Bruder nicht.

Wer zwar mit Rat, mit Trost und Schutz
den Nächsten unterstützt,
doch nur aus Stolz, aus Eigennutz,
aus Weichlichkeit ihm nützet;
nicht aus Gehorsam, nicht aus Pflicht;
der liebt auch seinen Nächsten nicht.

Ein unbarmherziges Gericht
wird über den ergehen,
der nicht barmherzig ist, der nicht
die rettet, die ihn flehen.
Drum gib mir, Gott, durch deinen Geist
ein Herz, das dich durch Liebe preist.

Vom Tode

Meine Lebenszeit verstreicht,
Stündlich eil ich zu dem Grabe,
Und was ist's, das ich vielleicht,
Das ich noch zu leben habe?
Denk, o Mensch, an deinen Tod!
Säume nicht, denn Eins ist Not!

Überwind ihn durch Vertraun,
Sprich: Ich weiß, an wen ich gläube,
Und ich weiß, ich werd ihn schaun
Einst in diesem meinem Leibe.
Er, der rief: Es ist vollbracht!
Nahm dem Tode seine Macht.

L'amor al proïsme

El que diu “Estimo a Déu”
però odia el seu germà,
fa burla de la veritat de Déu
i l'arrossega per terra.
Déu és amor, i vol que estimi
el proïsme com a mi mateix.

El que difama l'honor del proïsme
i gaudeix amb aquesta difamació,
s'alegra quan mor el seu enemic,
i no busca la veritat,
i no contradiu al difamador,
tampoc aquest no estima el seu germà.

Però el que ajuda al proïsme
amb consells, consol i ajuts,
però només per orgull i en propi benefici,
i s'aprofita de la seva debilitat,
però no per obediència o per deure,
tampoc aquest no estima el seu germà.

Una sentència cruel
es trobarà aquell,
que és cruel i no ajuda
als que acudeixen a ell.
Déu meu, que el teu Esperit em doni un cor
que et lloï a través de l'amor!

De la mort

Expira el temps de la meua vida,
cada hora m'acosta més a la tomba,
i què importa el que potser
encara em queda de vida?
Pensa, home, en la teua mort!
No vacil·lis, car només hi ha un desenllaç!

Supera-la amb esperança,
digues: sé en qui crec,
i sé que el veuré
un dia amb aquest cos.
Ell, que cridà, tot està consumat!
li prengué a la mort el seu poder.

Die Ehre Gottes aus der Natur

Die Himmel rühmen des Ewigen Ehre;
Ihr Schall pflanzt seinen Namen fort.
Ihn rühmt der Erdkreis, ihn preisen die Meere;
Vernimm, o Mensch, ihr göttlich Wort!

Wer trägt der Himmel unzählbare Sterne?
Wer führt die Sonn aus ihrem Zelt?
Sie kommt und leuchtet und lacht uns von
ferne
Und läuft den Weg gleich als ein Held.

Gottes Macht und Vorsehung

Gott ist mein Lied!
Er ist der Gott der Stärke,
Hehr ist sein Nam'
Und groß sind seine Werke,
Und alle Himmel sein Gebiet.

Er will und spricht's;
so sind und leben Welten.
Und er gebeut; so fallen durch sein Schelten
die Himmel wieder in ihr Nichts.

Er kennt mein Flehn
und allen Rat der Seele.
Er weiß, wie oft ich Gutes tu und fehle,
und eilt, mir gnädig beizustehn.

Nichts, nichts ist mein,
das Gott nicht angehöre.
Herr, immerdar soll deines Namens Ehre,
dein Lob in meinem Munde sein!

Lloança a Déu de la natura

El cels canten la lloança de l'Etern;
el seu ressò propaga el seu nom.
El lloa tota la terra, l'enalteixen els oceans.
Escolteu, homes, el seu diví llenguatge!

Qui aguanta les innombrables estrelles del cel?
Qui guia el sol en la seva cursa?
Arriba, ens il·lumina i ens somriu des de la
llunyania,
i segueix el seu camí com un heroi.

Poder i providència de Déu

Déu és la meva cançó!
Ell és el Déu dels forts,
venerat és el seu nom
i grans són les seves obres,
i tots els cels els seus dominis.

Com ell vol i diu,
així són i viuen els mons.
I quan ho mana i els recrimina,
els cels tornen al no-res.

Coneix les meves pregàries
i tots els pensaments de la meva ànima.
Sap quan faig el bé i i quan peco,
i s'apressa a ajudar-me, misericordiós.

Res, res no és meu,
que no sigui de Déu.
Senyor, que la meva boca enalteixi sempre
la glòria del teu nom!

Bußlied

An dir allein, an dir hab ich gesündigt,
Und übel oft vor dir getan.
Du siehst die Schuld, die mir den Fluch
verkündigt;
Sieh, Gott, auch meinen Jammer an.

Dir ist mein Flehn, mein Seufzen nicht
verborgen,
Und meine Tränen sind vor dir.
Ach Gott, mein Gott, wie lange soll ich
sorgen?
Wie lang entfernst du dich von mir?

Herr, handle nicht mit mir nach meinen
Sünden,
Vergilt mir nicht nach meiner Schuld.
Ich suche dich, laß mich dein Antlitz finden,
Du Gott der Langmut und Geduld.

Früh wollst du mich mit deiner Gnade füllen,
Gott, Vater der Barmherzigeit.
Erfreue mich um deines Namens willen,
Du bist mein Gott, der gern erfreut.

Laß deinen Weg mich wieder freudig wallen
Und lehre mich dein heilig Recht
Mich täglich tun nach deinem Wohlgefallen;
Du bist mein Gott, ich bin dein Knecht.

Herr, eile du, mein Schutz, mir beizustehen,
Und leite mich auf ebner Bahn.
Er hört mein Schrei'n, der Herr erhört mein
Flehen
Und nimmt sich meiner Seele an.

Cançó de penediment

He pecat contra Tu, només contra Tu,
i sovint m'he portat molt malament.
veus anunciada la culpa de la meva
blasfèmia;
mira també, oh Déu, la meva aflicció.

No se t'oculten les meves súpriques, els meus
sospirs,
i pots veure les meves llàgrimes.
Ah Déu, Déu meu, quant de temps hauré de
patir?
Quant de temps restaràs lluny de mi?

Senyor, no em tractis segons els meus
pecats,
no em recompensis segons les meves culpes.
Jo et cerco, deixa'm veure la teva faç,
oh Déu, de la indulgència i l'endurança!

Omple'm aviat amb la teva gràcia,
Déu, Pare de la misericòrdia!
Fes que m'alegri amb el teu nom;
ets un Déu al qual li plau alegrar-se.

Fes que torni a seguir alegrement el teu camí
i ensenya'm la teva llei sagrada,
que en tot moment obri segons el teu gust;
ets el meu Déu, i jo el teu servent.

Senyor, mon protector, apressa't a socórrer-me
i porta'm cap el bon camí!
El Senyor oirà la meva veu i els meus
precis,
i acceptarà la meva ànima.

JOHANNES BRAHMS (1883 — 1897)

Johann Ludwig Uhland

Sonntag

So hab' ich doch die ganze Woche
Mein feines Liebchen nicht geseh'n,
Ich sah es an einem Sonntag
Wohl vor der Türe steh'n:
Das tausendschöne Jungfräulein,
Das tausendschöne Herzelein,
Wollte Gott, wollte Gott, ich wär' heute bei ihr!

So will mir doch die ganze Woche
Das Lachen nicht vergeh'n,
Ich sah es an einem Sonntag
Wohl in die Kirche geh'n:
Das tausendschöne Jungfräulein,
Das tausendschöne Herzelein,
Wollte Gott, wollte Gott, ich wär' heute bei ihr!

Anònim (traduït del bohemí per Josef Wenzig)

Der Gang zum Liebchen

Es glänzt der Mond nieder,
Ich sollte doch wieder
Zu meinem Liebchen,
Wie mag es ihr gehn?

Ach weh, sie verzaget
Und klaget, und klaget,
Daß sie mich nimmer
Im Leben wird sehn!

Es ging der Mond unter,
Ich eilte doch munter,
Und eilte daß keiner
Mein Liebchen entführt.

Ihr Täubchen, o girret,
Ihr Lüftchen, o schwirret,
Daß keiner mein Liebchen,
Mein Liebchen entführt.

Diumenge

No he vist en tota la setmana
la meva dolça estimada;
la vaig veure un diumenge,
parada davant la porta.
Donzella mil vegades bella,
cor mil vegades bell,
volgués Déu que jo fos avui amb ella!

Però en tota la setmana
no oblidaré el somriure,
que vaig veure un diumenge
quan anava a l'església.
Donzella mil vegades bella,
cor mil vegades bell,
volgués Déu que jo fos avui amb ella!

El camí cap a l'estimada

La lluna brilla,
jo voldria tornar
vers la meva estimada,
com puc anar-hi?

Ai de mi! Ella es desespera,
i es queixa, i es queixa,
de què mai més en la vida
em tornarà a veure!

Ha baixat la lluna,
jo m'apresso espavilat
i m'apresso, perquè ningú
no s'endugui l'estimada.

Coloms, parrupeu,
brises, voleu!
Que la meva estimada,
la meva estimada ningú no la rapti!

Anònim (traduït de l'italià per Paul Heyse)

Am Sonntag Morgen

Am Sonntag Morgen, zierlich angetan,
Wohl weiß ich, wo du da bist hingegangen,
Und manche Leute waren, die dich sah'n,
Und kamen dann zu mir, dich zu verklagen.

Als sie mir's sagten, hab' ich laut gelacht,
Und in der Kammer dann geweint zur Nacht.
Als sie mir's sagten, fing ich an zu singen,
Um einsam dann die Hände wund zu ringen.

Karl Simrock

An den Mond

Silbermond mit bleichen Strahlen
Pflegst du Wald und Feld zu malen,
Gibst den Bergen, gibst den Talen
Der Empfindung Seufzer ein.

Sei Vertrauter meiner Schmerzen,
Segler in der Lüfte See:
Sag' ihr, die ich trag' im Herzen,
Wie mich tötet Liebesweh.

Sag' ihr, über tausend Meilen
Sehne sich mein Herz nach ihr.
„Keine Ferne kann es heilen,
Nur ein holder Blick von dir.“

Sag' ihr, daß zu Tod getroffen
Diese Hülle bald zerfällt;
Nur ein schmeichlerisches Hoffen
Sei's, das sie zusammenhält.

El diumenge al matí

El diumenge al matí, amb elegants vestits,
sé molt bé on vares anar,
i hi havia molta gent que et va veure,
i em vingué després a denunciar-te.

Quan m'ho varen dir, vaig riure molt,
per després plorar en la cambra tota la nit.
Quan m'ho varen dir, vaig començar a cantar,
per retorçar-me després les mans, tot sol.

A la lluna

Lluna platejada, et cuides de pintar
boscós i camps amb pàl·lids raigs,
i provoques en muntanyes i valls
emotius sospirs.

Sigues confident de les meves penes,
navegant dels mars eteris!
Digues-li que la porto en el cor,
que em maten els mals d'amor.

Digues-li que el meu cor l'enyora
a mil milles de distància:
“Res no el pot sanar en la llunyania,
sinó és una dolça mirada teva.”

Digues-li que, enfrontat amb la mort,
aviat es desfarà aquest embolcall;
només una tímida esperança
el manté en vida.

Johann Wolfgang von Goethe

Serenade

Liebliches Kind,
Kannst du mir sagen,
Sagen warum
Einsam und stumm
Zärtliche Seelen
Immer sich quälen,
Selbst sich betrüben
Und ihr Vergnügen
Immer nur ahnen
Da, wo sie nicht sind;
Kannst du mir's sagen,
Liebliches Kind?

Klaus Groth

Dein blaues Auge

Dein blaues Auge hält so still,
Ich blicke bis zum Grund.
Du fragst mich, was ich sehen will?
Ich sehe mich gesund.

Es brannte mich ein glühend Paar,
Noch schmerzt das Nachgefühl:
Das deine ist wie See so klar
Und wie ein See so kühl.

Serenata

Graciosa criatura!
Podries dir-me,
dir-me per què
les ànimes dolces
sempre es torturen,
solitàries i callades,
i es desconsolen
i només freturen
els seus plaers
allà on no n'hi ha?
Podries dir-m'ho,
graciosa criatura?

Els teus ulls blaus

Mantén ben quiets els teus ulls blaus,
que pugui mirar-los fins al fons!
Em preguntes el que vull veure?
La meva curació.

Em varen abusar uns ulls ardents,
encara em fa mal l'amarga sensació:
els teus ulls són tan clars com el mar,
i com el mar, tan freds.

Anònim

Ich schell mein Horn ins Jammertal

Ich schell mein Horn ins Jammertal,
Mein Freud ist mir verschwunden.
Ich hab gejagt, muss abelahn,
Das Wild lauft vor den Hunden.
Ein edel Tier in diesem Feld
Hatt ich mir auserkoren,
Das schied von mir, als ich wohl spür,
Mein Jagen ist verloren.

Fahr hin, Gewild, in Waldes Lust!
Ich will dir nimmer schrecken
Mit Jagen dein schneeweiße Brust,
Ein ander muss dich wecken
Mit Jägers Schrei und Hundebiss,
Dass du nit magst entrinnen;
Halt dich in Hut, mein Tierle gut!
Mit Leid scheid ich von hinnen.

Kein Hochgewild ich fahen kann,
Das muss ich oft entgelten,
Noch halt ich stät auf Jägers Bahn,
Wie wohl mir Glück kommt selten.
Mag mir nit g'bührn ein Hochwild schön,
So lass ich mich begnügen
An Hasenfleisch, nit mehr ich heisch,
Das mag mich nit betrügen.

Theodor Storm

Über die Heide

Über die Heide hallet mein Schritt;
Dumpf aus der Erde wandert es mit.
Herbst ist gekommen, Frühling ist weit,
Gab es denn einmal selige Zeit?

Brauende Nebel geisten umher,
Schwarz ist das Kraut und der Himmel so leer.
Wär ich nur hier nicht gegangen im Mai!
Leben und Liebe – wie flog es vorbei!

Toco la trompa en la vall de l'afflicció

Toco la trompa en la vall de l'afflicció,
car s'ha esvaït la meva joia,
he caçat, però ho haig de deixar,
l'animal s'ha escapat davant dels gossos.
Una noble gasela d'aquests indrets,
a la qual jo havia escollit:
se m'ha escapat, quan ja la tenia,
i s'ha perdut la meva caça.

Fuig, criatura, pel bosc delitós!
El meu empait no espantarà més
el teu pit blanc com la neu,
és un altre el que et despertarà,
amb crits de caçadors i dentades de gossos,
de les quals no podràs escapar;
estigues previnguda, bestiola estimada!
M'acomiedo de tu amb afflicció.

Mai no podré caçar una presa més noble,
i això ho hauré de pagar sovint.
Però seguiré sempre caçant,
malgrat la poca sort que tinc.
Ja que no puc obtenir una bella gasela,
m'hauré de conformar
amb carn de conill, no demano més,
això no em podrà enganyar.

Damunt del prat

Damunt del prat ressonen els meus passos;
m'acompanya llur ressò sobre la terra.
Ha arribat la tardor, la primavera és lluny,
va haver-hi mai un temps feliç?

Boires fantasmals amenacen per tot arreu;
les herbes són negres, i el cel desert.
Si al menys no hagués vingut aquí el mes de maig!
Vida i amor, què de pressa voleu!

Friedrich Halm

Steig auf, geliebter Schatten

Steig auf, geliebter Schatten,
Vor mir in toter Nacht
Und lab mich Todesmatten
Mit deiner Nähe Macht!

Du hast's gekonnt im Leben,
Du kannst es auch im Tod.
Sich nicht dem Schmerz ergeben,
War immer dein Gebot.

So komm! Still' meine Tränen,
Gib meiner Seele Schwung,
Und Kraft dem welken Sehnen,
Und mach' mich wieder jung.

Karl August Candidus

Sommerfäden

Sommerfäden hin und wieder
Fliegen von den Himmeln nieder;
Sind den Menschen Hirngespinnste,
Fetzen goldner Liebesträume.

An die Stauden, an die Bäume
Haben sie sich dort verfangen;
Hochselbsteigene Gewinnste
Sehen wir darunter hangen.

Aixeca't, ombra estimada

Aixeca't, ombra estimada,
en la nit dels morts,
i conforta'm en les prades funeràries
amb la força de la teva proximitat.

Tu vares poder en vida,
i també podràs en la mort.
No resignar-se mai al dolor,
fou sempre la teva consigna.

Vine, doncs! Calma les meves llàgrimes,
inspira la meva ànima,
dóna força als meus anhels marcits,
i rejuveneix-me!

Angelets d'estiu

Passen volant pel cel
lleugeres volves;
són les quimeres humanes,
espurnes de daurats somnis d'amor.

Romanen retingudes
en els matolls i ens els arbres;
i veiem penjar-hi a sota
els nostres propis afanys.

LUDWIG VAN BEETHOVEN

Alois Isidor Jeitteles

An die ferne Geliebte

Auf dem Hügel sitz ich, spähend

Auf dem Hügel sitz ich, spähend
in das blaue Nebelland,
nach den fernen Triften sehend,
wo ich dich, Geliebte, fand.

Weit bin ich von dir geschieden,
trennend liegen Berg und Tal
zwischen uns und unserm Frieden,
unserm Glück und unsrer Qual.

Ach, den Blick kannst du nicht sehen,
der zu dir so glühend eilt,
und die Seufzer, sie verwehen
in dem Raume, der uns teilt.

Will denn nichts mehr zu dir dringen,
nichts der Liebe Bote sein?
Singen will ich, Lieder singen,
die dir klagen meine Pein!

Denn vor Liedesklang entweicht
jeder Raum und jede Zeit,
und ein liebend Herz erreicht,
was ein liebend Herz geweiht!

A l'amada llunyana

Assegut al turó, aguaito

Assegut al turó, aguaito
la terra de boires blaves,
mirant cap a les pastures llunyanes
on, estimada, et vaig trobar.

Lluny estic ara de tu,
ens separen muntanyes i valls,
que s'alcen entre nosaltres i la nostra pau,
la nostra felicitat i el nostre turment.

Ai, no pots veure la mirada,
que vola ansiosa cap a tu,
i els sospirs, que s'esvaeixen
en l'espai que ens separa.

Res més podrà arribar fins a tu,
que et trameti el meu amor?
Vull cantar, cantar cançons
que et presentin el meu dolor!

Puix el so de les cançons arriba
a tots els espais i a tots els temps,
i un cor amant guanyarà
el que un cor amant ha consagrat!

Wo die Berge so blau

Wo die Berge so blau
aus dem nebligen Grau
schauen herein,
wo die Sonne verglüht,
wo die Wolke umzieht,
möchte ich sein!

Dort im ruhigen Tal
schweigen Schmerzen und Qual;
wo im Gestein
still die Primel dort sinnt,
weht so leise der Wind,
möchte ich sein!

Hin zum sinnigen Wald
drängt mich Liebesgewalt,
innere Pein.
Ach, mich zög's nicht von hier,
könnt ich, Traute, bei dir
ewiglich sein!

Leichte Segler in den Höhen

Leichte Segler in den Höhen
und du, Bächlein, klein und schmal:
Könnt mein Liebchen ihr erspähen,
grüßt sie mir viel tausendmal!

Seht, ihr Wolken, sie dann gehen,
sinnend in dem stillen Tal,
lasst mein Bild vor ihr entstehen
in dem luft'gen Himmelssaal.

Wird sie an den Büschen stehen,
die nun herbstlich falb und kahl,
klagt ihr, wie mir ist geschehen,
klagt ihr, Vöglein, meine Qual.

Stille Weste, bringt im Wehen
hin zu meiner Herzenswahl
meine Seufzer, die vergehen
wie der Sonne letzter Strahl.

Flüstr' ihr zu mein Liebesflehen,
lass sie, Bächlein, klein und schmal,
treu in deinen Wogen sehen
meine Tränen ohne Zahl.

Assegut al turó, aguaito

On les muntanyes, tan blaves,
des de les boires grisoses,
miren enllà,
on el sol s'apaga lentament,
on avancen els núvols,
allà voldria ser!

Allà en la vall tranquil·la
on callen les penes i els turments.
On entre les roques
medita encara la primavera,
i el vent bufa tan suau,
allà voldria ser!

Cap al bosc misteriós
em porten la força de l'amor
i la pena interior.
Ai, res m'allunyaria d'ací
si pogués, estimada,
restar sempre amb tu!

Aus lleugeres de les altures

Aus lleugeres de les altures,
i tu, rierol petit i angost,
si poguéssiu entreveure la meva estimada,
saludeu-la mil vegades.

Si la veiéssiu vosaltres, núvols,
caminant absorta per la plàcida vall,
feu-li veure la meva imatge,
en la volta celestial.

Si es parés prop dels arbusts
pelats i grocs de la tardor,
planyeu-vos del que em passa,
planyeu-vos, ocellets, del meu turment.

Silenciosos vents de l'oest,
porteu a l'escollida del meu cor
els meus sospirs, que s'acaben
com els últims raigs del sol.

Murmura-li les meves súpliques d'amor,
deixa-li, rierol petit i angost,
que vegi, fidels, en les teves ones,
les meves llàgrimes in comptables!

Diese Wolken in den Höhen

Diese Wolken in den Höhen,
dieser Vöglein munter Zug
werden dich, o Huldin, sehen.
Nehmt mich mit im leichten Flug!

Diese Weste werden spielen
scherzend dir um Wang' und Brust,
in den seidnen Locken wühlen.
Teilt' ich mit euch diese Lust!

Hin zu dir von jenen Hügeln
emsig dieses Bächlein eilt.
Wird ihr Bild sich in dir spiegeln,
fließ zurück dann unverweilt!

Es kehret der Maien, es blühet die Au

Es kehret der Maien, es blühet die Au.
Die Lüfte, sie wehen so milde, so lau,
geschwätzig die Bäche nun rinnen;
die Schwalbe, sie kehret zum wirtlichen Dach,
sie baut sich so emsig ihr bräutlich Gemach,
die Liebe soll wohnen da drinnen.

Sie bringt sich geschäftig von kreuz und von quer
manch weicherer Stück zu dem Brautbett hierher,
manch wärmendes Stück für die Kleinen.
Nun wohnen die Gatten beisammen so treu,
was Winter geschieden, verband nun der Mai,
was liebet, das weiß er zu einen.

Es kehret der Maien, es blühet die Au.
die Lüfte, sie wehen so milde, so lau,
nur ich kann nicht ziehen von hinnen.
Wenn alles, was liebet, der
Frühling vereint,
nur unserer Liebe kein
Frühling erscheint,
und Tränen sind all ihr Gewinnen.

Aquests núvols en les altures

Aquests núvols en les altures,
aquests ocellets d'alegre vol,
et podran veure, estimada.
Preneu-me en el vostre vol!

Aquests vents jugaran amb tu,
jugaran amb tu en les galtes i el pit,
remouran els teus rulls de seda...
Si pogués compartir aquest plaer!

Cap a tu, des d'aquelles altures,
corre el rierol infatigable.
Si es reflectís en tu la seva imatge,
torna llavors sense demora!

Torna maig, floreixen els horts

Torna maig, floreixen els horts,
els aires són tebis i suaus,
els rierols corren ara sorollosos.
Torna l'oreneta al teulat hospitalari,
on construeix activa el niu nupcial,
on haurà d'habitar l'amor.

Porta diligent d'ací i d'allà
branques tendres per al tàlem nupcial,
i brots més càlids per als petits.
Ara viu junta la fidel parella,
i el que l'hivern separà ho ha reunit el maig,
que sap unir els que s'estimen.

Torna maig, floreixen els horts,
els aires són tebis i suaus.
Només jo no em puc moure d'ací.
Quan a tots els que s'estimen els ha unit la
primavera,
només al nostre amor no s'apareix la
primavera,
i les llàgrimes són el seu únic premi.

Nimm sie hin denn, diese Lieder

Nimm sie hin denn, diese Lieder,
die ich dir, Geliebte, sang,
singe sie dann abends wieder
zu der Laute süßem Klang.

Wenn das Dämmerungsrot dann zieht
nach dem stillen blauen See,
und sein letzter Strahl verglühet
hinter jener Bergeshöh';

und du singst, was ich gesungen,
was mir aus der vollen Brust
ohne Kunstgepräg' erklingen,
nur der Sehnsucht sich bewusst:

Dann vor diesen Liedern weichet,
was geschieden uns so weit,
und ein liebend Herz erreicht,
was ein liebend Herz geweiht!

Accepta, doncs, aquestes cançons

Accepta, doncs, aquestes cançons
que t'he dedicat, estimada,
torna-les a cantar al vespre
amb el dolç so del llaüt.

Quan el vermell del capvespre s'allunyi
cap al blau tranquil del mar,
i el seu últim raig s'apagui
darrera d'aquell cim,

quan cantis el que he cantat,
el que m'ha sortit del cor
sense cap afany artístic,
inspirat només per la melangia:

Calmaran llavors aquestes cançons
el que tant ens va separar,
i un cor amant guanyarà
el que un cor amant ha consagrat!

Traduccions de Manuel Capdevila i Font.

Kallias Ensemble

Mireia Tarragó, soprano
Helena Ressurreição, mezzosoprano
Eduard Mas, tenor
Ferran Albrich, baríton
Elena Rey, violí
Erica Wise, violoncel
Francisco Poyato, direcció musical i piano

Arranjaments de cançons folklòriques, de Ludwig van Beethoven

Durada aproximada del concert: 60'
Aquest concert s'interpretarà sense pausa.

Dissabte 29 d'agost,
21:00 h

LUDWIG VAN BEETHOVEN

An ä Bergli, WoO. 158a/18 (1818) [MT][HR]
Teppichkrämer-Lied, WoO. 158a/5 (1816) [EM]
Wegen meiner, WoO. 158a/3 (1816) [FA]
Akh, retxenki, retxenki, WoO. 158a/14 (1816) [HR]
Lilla Carl, WoO. 158a/17 (1816-17) [MT]
Seus lindos olhos, WoO. 158a/12 (1816) [EM][FA]
La gondoletta, WoO. 157/12 (1816) [EM]
Como la mariposa soy, WoO. 158a/20 (1816) [MT][HR]
Poszła baba po popiół, WoO. 158a/10 (1816) [EM]
Oj, oj upilem się karzcmie, WoO. 158a/9 (1816) [FA]
Tiranilla española, WoO. 158a/21 (1816) [EM]
O Sanctissima, WoO. 157/4 (1817) [MT][HR][FA]

Schottisches Lied, WoO. 156/1 (1816)

Charlie is my darling, WoO. 157/3 (1819) [MT][HR][FA]
Bonny Laddie, op. 108/7 (1815) [HR]
He promised me at parting, WoO. 154/12 (1812-13) [MT][EM]
Oh who, my dear Dermot?, WoO. 154/5 (1812-13) [MT]
The sweetest lad was Jamie, op. 108/5 (1815) [HR]
O sweet were the hours, op. 108/3 (1815) [FA]
Come fill, fill my good fellow, op. 108/13 (1815) [tots]
God save the King, WoO. 157/1 (1816-17) [MT][EM][FA]
On the massacre of Glencoe, WoO. 152/5 (1810-13) [HR]
Again, my lyre, op. 108/24 (1815) [MT]
Auld lang Syne, WoO. 156/11 (1818) [tots]

[MT] Mireia Tarragó
[HR] Helena Ressurreição
[EM] Eduard Mas
[FA] Ferran Albrich

Kallias Ensemble

El Kallias Ensemble neix amb la voluntat de jugar amb les vivències del repertori liederístic per a grup. *Kallias* o *Sobre la bellesa* és com Friederich Schiller va anomenar el seu primer escrit sobre estètica que culmina amb les *Cartes sobre l'educació estètica de l'home*. En aquestes, Schiller conclou que la persona només és completa quan juga. No ens sembla casual que en molts idiomes fer música i jugar s'anomenin igual. La relació entre música, paraula, imaginació i el propi cos animat com a instrument és el camí que els membres de Kallias utilitzem per viure els *lieder*. D'aquesta manera juguem a esdevenir protagonistes del que interpretem i així permetre l'espontaneïtat indispensable per a un contacte emocional viu entre la música, nosaltres mateixos i el públic. Aquesta és la visió estètica per la qual Kallias aposta des d'aquest primer projecte.

Debuta a la Schubertiada.

Arranjaments de cançons folklòriques, de Ludwig van Beethoven

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770 — 1827)

Canço suïssa | Adaptació popular d'un poema de Johann Wolfgang von Goethe

An ä Bergli

An ä Bergli
Bin i gesässe,
Nach di Vögli
Hab ich geschaut;
Han gesunge,
Han gepfiffe,
Han Nestli
Dran gebaut.

Auf ä Wiesli
Bin i gegange,
Nach die Imbli
Hab i geschaut;
Han gesummet,
Han gebrummet,
Han Zelli
Gebaut.

In ä Gartli
Hab i gestanne,
Lugt' i Schmetter-
Linge an;
Han gesoge,
Hangepfloge,
Gar zu schön hans
Gethan.

Da kommt nu
Mein Hänsli,
Dem zeig i
Gar so froh,
Wie sie's mache,
Und mir lache,
Und machens
A so.

A dalt de la muntanya

A dalt de la muntanya
m'he assegut,
i els ocells
he contemplat;
han cantat,
han xiulat,
i han construït
els seus nius.

Per un prat
he caminat,
i les abelles
he contemplat;
han brogit,
han brunzit,
i han construït
moltes cel·les.

Per un prat
he caminat,
i les papallones
he espiat;
han refilet,
han volat
i han fet coses
molt belles.

I llavors ha vingut
el meu Hansel
i l'hi he mostrat,
molt contenta,
el que tots ells fan,
i s'ha posat a riure
i jo he fet
el mateix.

Cançó tirolesa | Anònim

Teppichkrämer-Lied

I bin a Tyroler Bua, bin alleweil wohlauf,
Auf d'Madel geh i sakrisch zu,
Trag Teppich zum Verkauf.
Da seh i Madeln schön und rar,
Bald blond, bald schwarz,
Bald weiß und braun,
So aner gäb i all mei Waar,
A T'roler is nit z'traun.

Kommt aber ane Alte her,
Die noch die Liebeshitzen kriegt,
Da nehm i gleich an Teppich her
Und werf'n ihr übers G'sicht.
Tyroler sind halt allweil klug,
Wann's kommen in a fremdes Land,
Der jungen Madeln kriegen's g'nug,
Mit d' Alten war's a Schand.

Cançó del venedor de catifes

Sóc un xicot tirolès, sempre de bon humor,
sóc molt agut amb les noies,
i em dedico a vendre catifes.
I així puc veure noies belles i exòtiques,
tant de rosses com de negres,
tant de blanques com de brunes,
i a més d'una li donaria tot el que tinc,
un tirolès no és de fiar.

Però si arriba una vella
que encara sent ardors amorosos,
agafo tot seguit una bona catifa
i la llenço a la seva cara.
Car els tirolesos són sempre espavilats,
i quan van a un país estranger
li sobren les noies joves,
i seria vergonyós anar amb una vella.

Wegen meiner

Wegen meiner bleib d' Fräula
nur da ganz allein,
Wenn de Trud nicht hereinkommt,
so will ich was sein,
Sie ist gar ein wildes,
ein garstiges Tier,
Und wenn sie zu mir kommt,
so sutzelts an mir,
Drum geh ich in Keller
und sauf mich voll Muts,
So finds doch, wanns her kommt,
an mir noch was guts.
Wegen meiner kanns kommen,
wegen meiner kanns gehn,
Wegen meiner bleibt d' Fräula
nur immer dasthen,
So ist doch der Hausmeister
aus aller Schuld,
So hab die Lissetel
und d' Fräula Geduld,
Weg'n meiner kann g'schehn,
weg'n meiner was will,
Wenn d' Trud kommt,
so halt sich die Fräula fein still.

Wegen meiner, weg'n unser,
wegen allen, wegen dir,
Wegen enka steh ich nur
als Schildwach allhier,
Und kommt auch der Teufel,
so weiß ich kein Wort,
So nehmts ihn beim Hörndel
und prügelts ihn fort,
Weg'n meiner, wegen unser,
wegen Herrn, der verrückt,
Gebt's acht, daß die Trud enk
nicht gar zu stark drückt.

Per mi

Per mi, que es quedi la senyoreta
tota sola,
i així, si no entra la bruixa,
jo seré quelcom;
ella és un animal
salvatge i dolent,
i quan ve cap a mi,
sento com un formigueig,
i per això me'n vaig a la cava
i m'embriago, animós,
perquè em trobi quelcom
de bo quan entri.
Per mi, pot venir
o se'n pot anar,
per mi, la senyoreta es pot
quedar allà ben quieta,
tota la culpa és sempre
del majordom;
que tinguin paciència
la Liseta i la senyoreta,
per mi poden fer
el que vulguin,
almenys, quan ve la bruixa,
la senyoreta s'està ben quieta.

Per mi, per nosaltres,
per tots, per tu,
per vosaltres, estic aquí
de sentinella!
I encara que vingui el diable,
jo no sé res,
l'agafo per les banyes
i el trec a garrotades,
per mi, per vosaltres,
pel senyor que està guillat,
aneu amb compte, que la bruixa
no us apreti massa!

Cançó russa | Anònim

Akh, retxenki, retxenki

Akh, retxenki, retxenki, kholodnie vodinki!
Vi, devuixki-sudaruixki, possobite plakati.

Possobite plakati, mila druga klikati!
Txto moi mili ne bejit, ali kto iego derjit?

Iego prejniaia milaiia za ruki derjala,
a drugaia-to milaiia v usta tselovala.

Cançó de bressol sueca | Carl M. Bellmann

Lilla Carl

Lilla Carl, sov sött i frid
Tids nog får du vaka.
tids nog se vår onda tid
och hennes galla smaka.
Världen är en sorgeö,
bäst man andas, skall man dö
och bli mull tillbaka.

Så är med vår lifs' tid fatt,
och så försvinna åren:
Bäst man andas godt och gladt,
så ligger man på baren.
Lilla Charles skall tänka så,
när han se de blommer små,
som bepryda våren.

Cançó portuguesa | Anònim

Seus lindos olhos

Seus lindos olhos mal que me viram
crucis feriram meu coração.
Se Amor protege a chamma nossa
talvez se mova compaixão.

Vir pode um dia d'encanto
qu'em que o pranto verti de em vão.
Se amor alenta esta esperança
em paz descansa meu coração.

Oh, rierols, rierols¹

Oh, rierols, rierols, aigües gelades!
vosaltres, noies-senyores, ajudeu-me a plorar.

Ajudeu-me a plorar, crideu al meu estimat!
El meu estimat no ha vingut, potser algú el reté?

La seva estimada anterior el retenia amb una mà,
i l'altra el petonejava a la boca.

Petit Carl

Petit Carl, dorm dolçament i en pau.
Prou aviat que t'hauràs de despertar
per conèixer aquests temps dolents
i tastar llur amargor!
El món és una illa de maldecaps;
enmig de la vida més plena arriba la mort,
i retornem a la pols.

Així passa amb la nostra vida,
i així passen els anys:
un hom viu alegre i feliç,
i de sobte jeu en el taüt.
Que el petit Carl hi pensi,
que vegi les delicioses flors
que ornem la primavera.

Els seus bells ulls²

Tot just els seus bells ulls em varen mirar,
varen ferir el meu cor.
Si l'amor protegeix aquesta flama,
potser tindrà compassió de mi.

Potser arribarà un dia encantador,
en el que el meu plor es verteixi sense raó.
Si l'amor encoratja aquesta esperança,
el meu cor descansarà en pau.

Cançó veneciana | Antonio Lamberti

La gondoletta

La Biondina in gondoletta
l'altra sera gomenà,
Dal piaser la poveretta
lasa in bota indormenzà.
La dormiva su sto braccio,
mi ogni tanto la svegiava,
ma la barca che ninava,
la tornava a indormenzar.

Contemplando fisso fisso
le fatezze del mio ben,
quel viseto cussi slisso,
quela boca, quel bel sen.
Me sentiva drento al peto
una smania, un missiamento,
una spezie de contento,
che no so come spiegar.

M'ò stufà po finalmente
de sto tanto so dormir
e gh'ò fato da insolente,
nè, mo avudo da pentir.
Perché oh Dio! che bele cosse
che gh'ò dito, e che gh'ò fato!
No mai più tanto beato
ai me zorni non son stà.

Bolero espanyol | Anònim

Como la mariposa soy

Como la mariposa soy que, por verte,
en la luz de tus ojos busco mi muerte.

Yo no sé si me quieres o si me olvidas,
sólo sé que yo vivo cuando me miras

Cançó polonesa | Anònim

Poszła baba po popiół

Poszła baba po popiół
i diabeł je utopił.
Ni popiołu, ni baby,
Tylko z baby, dwa szaby.

La gondoleta

Passejava la meva rosseta
l'altra nit en gondoleta,
i estava tan agradablement cansada
que la pobreta s'endormiscà.
Dormia en els meus braços,
i de tant en tant es despertava,
però amb el balanceig de la barca
es tornava a endormiscar.

Vaig contemplar atentament
las faccions de l'estimada,
aquella faç tan bella,
aquella boca, aquell bell pit.
Sentia a dintre meu
una agitació, un frenesí,
una mena de delit
que no sé com explicar.

Però al final em va molestar
tanta estona de dormir,
i del que vaig fer, insolent,
mai me n'hauré de penedir.
Perquè, Déu meu, quines coses
més belles vaig dir i vaig fer!
Mai no he estat tan feliç
en tota la meva vida!

Com la papallona sóc

Com la papallona sóc que, per veure't,
en la llum dels teus ulls busco la meva mort.

Jo no sé si m'estimes o si m'oblides,
només sé que jo visc quan tu em mires.

La dona va anar per llenya

La dona va anar per llenya,
i el diable la va ofegar a l'aigua.
No hi ha ni llenya ni dona,
de la dona sortiren només dues granotes.

Krakowiak, dansa polonesa | Anònim

Oj, oj upilem się karzcmie

Oj, oj upilem się karzcmie,
wyspałem się w sieni,
A Żydki psia juchi,
Kobiałke mi wzieni.

Oj, oj Żydzi kanalijs
Oddajcie kobiałOj,
cemże bede nosił
Krupy na korzałke

Cançó espanyola | Anònim

Tiranilla española

La tirana se embarca
de Cádiz para Marsella,
en alta mar la apreso
una balandra francesa.

Ay Tirana, retírate de España,
ay Tirana, huye los rigores,
ay Tirana, de la Convención!
Sí, sí, Tiranilla, sí, sí picarilla,
porque si te agarran, porque si te pillan,
pondrán tu cabeza en la guillotina.

Tirana que de amor muere
no llame muerte al morir,
que es morir por quien se adora
el más dichoso vivir.

Ay Tirana, retírate de España,
ay Tirana, huye los rigores,
ay Tirana, de la Convención!
Sí, sí, Tiranilla, sí, sí picarilla,
porque si te agarran, porque si te pillan,
pondrán tu cabeza en la guillotina.

Grande pena es el morir,
pero yo no la sintiera,
pues quien vive como yo,
de alegría le sirviera.

Ay Tirana, retírate de España,
ay Tirana, huye los rigores,
ay Tirana, de la Convención!
Sí, sí, Tiranilla, sí, sí picarilla,
porque si te agarran, porque si te pillan,
pondrán tu cabeza en la guillotina.

Oi, oi, em vaig emborratxar a la taverna⁵

Oi, oi, em vaig emborratxar a la taverna,
i mentre dormia la mona al rebedor.
uns jueus, malviatge!
m'han robat la cistella.

Oi, oi, maleïts jueus,
torneu-me la cistella!
oi, si no, amb què portaré l'ordi
per fer l'aiguardent?

Tiraneta espanyola

La tirana s'embarca
de Cadis per a Marsella,
en alta mar la fa presa
una balandra francesa.

Ai Tirana, torna a Espanya!
Ai Tirana, fuig dels rigors,
Ai Tirana, de la Convenció!*

Sí, sí, tiraneta, sí, sí, murrieta,
perquè si t'agafen, perquè si t'enxampen,
posaran el teu cap a la guillotina.

Tirana que mor d'amor
no anomeni mort al morir,
car morir per qui s'adora
és el viure més feliç.

Ai, Tirana, torna a Espanya!
Ai, Tirana, fuig dels rigors,
Ai Tirana, de la Convenció!
Sí, sí, tiraneta, sí, sí, murrieta,
perquè si t'agafen, perquè si t'enxampen,
posaran el teu cap a la guillotina.

Gran pena fa el morir
però jo no la sentiria,
car a la que viu com jo,
li serviria d'alegria.

Ai Tirana, torna a Espanya!
Ai Tirana, fuig dels rigors,
Ai Tirana, de la Convenció!
Sí, sí, tiraneta, sí, sí, murrieta,
perquè si t'agafen, perquè si t'enxampen,
posaran el teu cap a la guillotina.

*Convenció jacobina del terror (1793-94)

Cançó siciliana | Anònim

O sanctissima!

O sanctissima!
O piissima!
Dulcis Virgo Maria!
Mater amata
intemerata
ora pro nobis.

Cançó escocesa | Anònim

Charlie is my darling

O Charlie is my darling,
the young chevalier.
“Twas on a monday morning,
when birds were singing clear;
that Charlie to the Highlands came,
the gallant chevalier.

O Charlie es my darling,
the young chevalier.
And many a gallant Scottish chief,
came round their Prince to cheer;
for Charlie was their darling,
the young chevalier.

O Charlie is my darling,
the young chevalier.
Now up the wild Glenevis,
and down by Lochy side;
young Malcolm leaves his shealing,
and Donald leaves his bride.

Oh, santíssima!

Oh, santíssima!
Oh, pietosíssima
i dolça Verge Maria!
Mare estimada
i immaculada,
prega per nosaltres!

Charlie és el meu estimat

Oh, Charlie és el meu estimat
i jove cavaller.
Era un dilluns al matí
mentre cantaven tots els ocells
quan arribà Charlie a les Terres Altes,
el valent cavaller.

Oh, Charlie és el meu estimat
i jove cavaller.
I molts valents caps escocesos
vingueren per aclamar el seu príncep,
car Charlie era el seu estimat
i jove cavaller.

Oh, Charlie és el meu estimat
i jove cavaller.
I ara, pujant per le feréstega muntanya,
o baixant per la falda de la vall,
el jove Malcolm abandona la seva casa,
i Donald deixa la seva núvia.

Bonny laddie, highland laddie

Where got ye that siller moon,
bonny laddie, highland laddie,
glinting braw your belt aboon
bonny laddie, highland laddie?
Belted plaid and bonnet blue,
bonny laddie, highland laddie,
have ye been at Waterloo,
bonny laddie, highland laddie?

Weels me on your tartan trews,
bonny laddie, highland laddie,
tell me, tell me a' the news,
bonny laddie, highland laddie!
Saw ye Bony by the way,
bonny laddie, highland laddie?
Blucher wi' his beard sae grey,
bonny laddie, highland laddie?

Or, that doure and deadly Duke,
bonny laddie, highland laddie,
scatt'ring Frenchmen wi' his look,
bonny laddie, highland laddie!
Some say he the day may rue;
bonny laddie, highland laddie,
ye can tell gin this be true,
bonny laddie, highland laddie.

Wou'd ye tell me gin ye ken,
bonny laddie, highland laddie,
aught o' Donald and his men,
bonny laddie, highland laddie?
Tell me o' my kilted Clan,
bonny laddie, highland laddie,
gin they fought, or gin they ran,
bonny laddie, highland laddie?

Bell noi de les terres altes

On has trobat aquesta lluna de plata,
bell noi de les terres altes,
que centelleja brillant en el teu cinyell,
bell noi de les terres altes?
Abric cenyit i gorra blava,
bell noi de les terres altes,
vas ésser a Waterloo,
bell noi de les terres altes?

M'agrades amb els teus calçons escocesos,
bell noi de les terres altes,
dóna'm, dona'm les notícies,
bell noi de les terres altes!
Has vist a Bony pel camí,
bell noi de les terres altes,
o a Blucher amb la seva barba grisa,
bell noi de les terres altes?

O a aquell tossut i maligne Duke,
bell noi de les terres altes,
espantant francesos amb la mirada,
bell noi de les terres altes?
Diuen que molts lamentaran el dia,
bell noi de les terres altes,
em pots dir si això és veritat,
bell noi de les terres altes?

Em vols dir tot el que saps,
bell noi de les terres altes,
sobre Donald i els seus homes,
bell noi de les terres altes?
Digues-me si els del meu clan,
bell noi de les terres altes,
van lluitar o van fugir,
bell noi de les terres altes?

Cançó irlandesa | William Smyth

He promised me at parting

He promis'd me at parting,
to meet me at the springtime here;
yet see you roses blooming,
the blossoms how they disappear.
Return my dearest Dermot!
Or sure the spring will soon be o'er;
fair long have blown the breezes,
oh! when shall I see thee more.

He went to look for treasures,
they' re found they say in London town;
and tis for me he means them,
both golden store and silken gown.
I want but thee, my Dermot!
Nor silken gown, nor golden store;
fair long have blown the breezes,
oh! when shall I see thee more.

Why go to that great city,
oh why so far from Norah roam,
return to those that love thee,
there' s little love so far from home.
Thou art not faithless, Dermot,
yet sure the spring is almost o'er,
fair long have blown the breezes,
oh! when shall I see thee more.

Em va prometre al partir

Em va prometre al partir
trobar-me aquí a la primavera,
però es veuen florir les roses
i com desapareixen les flors.
Torna, estimat Dermot!
Aviat haurà passat la primavera;
molt han bufat els vents,
oh, quan et tornaré a veure!

Va anar en busca de tresors,
diuen que se'n troben a la ciutat de Londres;
això per a mi significa
daurats joiells i vestits de seda.
Jo només et vull a tu, el meu Dermot!
Ni daurades joies ni vestits de seda!
Molt han bufat els vents,
oh, quan et tornaré a veure!

Per què anar a aquella gran ciutat,
oh, tan lluny dels passeigs de Norah?
Torna al teu amor,
hi ha molt poc amor lluny de casa.
Tu no ets infidel, Dermot,
però la primavera és quasi acabada,
molt han bufat els vents,
oh, quan et tornaré a veure!

Oh! who, my dear Dermot

Oh! who, my dear Dermot,
has dar'd to deceive thee,
and what's the dishonour
this gold is to buy?
Back, back to thy tempter,
or Norah shall leave thee,
to hide her in woods,
and in desarts to die.

Oh look at yon lark,
where the sky shines so brightly,
say why does it carol
its echoing lay:
Is't singing so gaily
and mounting so lightly,
because it finds gold
in the dawn of the day?

Oh! Dermot, thy heart
is with agony swelling,
for once it was honest,
and honour its law.
An Irishman thou,
and have bribes in thy dwelling!
Back, back, to thy tempter,
go, Erin go Bragh!

Oh, qui, estimat Dermot

Oh, qui, estimat Dermot,
ha gosat enganyar-te,
i quin deshonor vols comprar
amb aquests diners?
Torna'ls, torna'ls al teu temptador,
o Nora t'abandonarà,
per amagar-se en el bosc
i morir en el desert.

Oh, mira aquella alosa
on el cel lluu tan brillant,
digues, per què canta
la seva tonada que l'eco retorna?
Canta tan alegre
i vola tan lleugera,
perquè ha trobat or
en el capvespre del dia?

Oh, Dermot, l'agonia
ha inflat el teu cor,
que un dia era honest,
i l'honor era la seva llei.
Ets un irlandès,
i admets el suborn a casa teva!
Torna-ho, torna-ho al teu temptador,
i fes que Irlanda se n'enorgulleixi!

The sweetest lad was Jamie

The sweetest lad was Jamie,
the sweetest, the dearest,
and well did Jamie love me,
and not a fault has he.
Yet one he had, – it spoke his praise,
he knew not woman's wish to tease,
he knew not all our silly ways,
alas! the woe to me!

For though I loved my Jamie,
sincerely and dearly,
yet often when he wooed me,
I held my head on high;
and huffed and toss'd with saucy air,
ad danc'd with Donald at the fair,
and plac'd his ribbon in my hair
and Jamie! pass'd him by.

So when the warpipes sounded,
dear Jamie, he left me,
and now some other maiden
will Jamie turn to woo.
My heart will break, – and well it may,
for who would word of pity say
to her who threw a heart away,
so faithful and so true!

Oh! knew he how I loved him,
sincerely and deary;
how I would fly to meet him!
Oh! happy were the day!
Some kind, kind friend, oh, come between,
and tell him of my alter'd mien!
That Jeanie has not Jeanie been
since Jamie went away.

Jamie era el noi més dolç

Jamie era el noi més dolç,
el més dolç i el més afectuós,
i Jamie m'estimava molt,
i no tenia ni un sol defecte.
Però sí que en tenia un, que l'ennoblia:
no coneixia les ganes de fastiguejar de les dones,
no coneixia les nostres ximples habituds,
ai, maleïda sigui!

Car encara que m'estimava el meu Jamie
sincerament i amb molt d'amor,
sovint quan em festejava
jo li arrufava el nas;
i, tibada, despectiva i descarada,
ballava amb Donald a la fira,
i em posava als cabells la seva cinta,
i a Jamie, ni me'l mirava!

Per això quan sonaren les gaites de guerra,
l'estimat Jamie em deixà,
i ara deu estar festejant
a alguna altra noia.
Se'm trencarà el cor, i ben bé que pot,
perquè qui dirà una paraula de consol
a aquella que va menysprear un cor
tan fidel i tan constant?

Ah, si pogués saber com l'estimo,
sincerament i amb molt d'amor,
que feliç volaria per trobar-lo!
Quin dia més feliç no seria!
Si intervingués algun amic amable
i li expliqués com ha canviat la meua actitud!
Que Jeanie no ha estat mai més Jeanie
des que Jamie se'n va anar!

Oh sweet were the hours

Oh! sweet were the hours,
when in mirth's frolic throng
I led up the revels with dance
and with song;
when brisk from the fountain,
and bright as the day,
my spirits o'erflow'd,
and ran sparkling away!

Wine! Wine! Wine!
Come bring me wine to cheer me,
friend of my heart!
come pledge me high!
Wine! till the dreams of youth
again are near me,
why must they leave me,
tell me, why?

Retourn, ye sweet hours!
once again let me see
your airy light forms
of enchantment and glee;
come, give an old friend,
while he crowns his gay glass,
a nod as you part,
and a smile as you pass.

Wine! Wine! Wine!
Come bring me wine to cheer me,
friend of my heart!
come pledge me high!
Wine! till the dreams of youth
again are near me,
why must they leave me,
tell me, why?

I cannot forget you,
I would not resign,
there's health in my pulse,
and a spell in my wine;
and sunshine in Autumn,
tho' passing too soon,
is sweeter and dearer
than sunshine in June.

Wine! Wine! Wine!
Come bring me wine to cheer me,
friend of my heart!
come pledge me high!
Wine! till the dreams of youth
again are near me,
why must they leave me,
tell me, why?

Oh, que dolces eren les hores

Oh, que dolces eren les hores,
quan entre una multitud alegre i enjogassada,
dirigia la gatzara amb danses
i cançons!
Quan animat per la beguda,
i brillant com el dia,
el meu esperit vessava
i s'escapava centellejant!

Vi, vi, vi!
Vine i porta vi per a alegrar-me,
amic del meu cor!
Vine amb grans promeses!
Vi! fins que els somnis de la joventut
tornin a estar ben a prop meu!
Per què m'han d'abandonar,
digues-me, per què?

Torneu, dolces hores!
Deixeu-me veure un altre cop
les formes etèries i lleugeres
del vostre encís i la vostra joia;
veniu, doneu-li a un antic amic,
mentre buida alegre la seva copa,
una salutació quan marxeu,
i un somriure tot passant.

Vi, vi, vi!
Vine i porta vi per a alegrar-me,
amic del meu cor!
Vine amb grans promeses!
Vi! fins que els somnis de la joventut
tornin a estar ben a prop meu!
Per què m'han d'abandonar,
digues-me, per què?

No puc oblidar-vos,
i no hi vull renunciar,
hi ha salut en el meu pols,
i gust en el meu vi;
i la llum del sol de la tardor,
encara que s'acabi massa aviat,
és més dolça i amable
que la llum del sol de juny.

Vi, vi, vi!
Vine i porta vi per a alegrar-me,
amic del meu cor!
Vine amb grans promeses!
Vi! fins que els somnis de la joventut
tornin a estar ben a prop meu!
Per què m'han d'abandonar,
digues-me, per què?

Come fill, fill, my good fellow

Come fill, fill, my good fellow!
fill high, high, my good fellow,
and let's be merry and mellow,
and let us have one bottle more.
When warm the heart is flowing,
and bright the fancy glowing,
oh! shame on the dolt would be going,
nor tarry for one bottle more!
Come fill, fill, my good fellow!
fill high, high, my good fellow,
and let's be merry and mellow,
and let us have one bottle more.

My Heart, let me but lighten,
and Life, let me but brighten,
and Care, let me but frighten,
he' ll fly us with one bottle more!
By day, tho' he confound me,
when friends at night have found me,
there is Paradise around me,
but let me have one bottle more!
Come fill, fill, my good fellow!
fill high, high, my good fellow,
and let's be merry and mellow,
and let us have one bottle more.

So now, here's to the Lasses!
See, see, while the toast passes,
how it lights up beaming glasses!
Encore to the Lasses encore.
Well toast the welcome greeting
of hearts in union beating,
and oh! for our next merry meeting,
huzza! then for one bottle more!
Come fill, fill, my good fellow!
fill high, high, my good fellow,
and let's be merry and mellow,
and let us have one bottle more.

Vine i omple, omple, estimat amic

Vine i omple, omple, estimat amic!
Omple fins dalt, estimat amic,
i alegrem-nos i embriaguem-nos,
i porta una altra ampolla!
Quan el cor batega, càlid,
i la imaginació s'encén, brillant,
oh, seria vergonyós que un idiota
no restés per una altra ampolla!
Vine i omple, omple, estimat amic!
Omple fins dalt, estimat amic,
i alegrem-nos i embriaguem-nos,
i porta una altra ampolla!

Cor meu, deixa que m'alegri,
vida meva, deixa que m'encengui,
preocupacions, deixeu-me només témer
que fugi amb una ampolla més!
De dia, em sento confós,
si he trobat amics durant la nit,
tinc un paradís al meu voltant,
porta'm una altra ampolla!
Vine i omple, omple, estimat amic!
Omple fins dalt, estimat amic,
i alegrem-nos i embriaguem-nos,
i porta una altra ampolla!

Així, doncs, brindem per a les noies,
mireu, mireu, mentre brindem,
què radiants s'encenen les copes!
Una altra per les noies, una altra!
Bé, brindem per donar la benvinguda
a tots els cors que bateguen junts,
i oh! pel nostre pròxim alegreencontre,
visca! encara una altra ampolla!
Vine i omple, omple, estimat amic!
Omple fins dalt, estimat amic,
i alegrem-nos i embriaguem-nos,
i porta una altra ampolla!

Cançó anglesa | Henry Carey

God save the King

God save our Lord the King!
Long live our gracious King!
God save the King!
Send him victorious,
Happy and glorious,
Long to reign over us,
God save the King!

O Lord, our God, arise,
Scatter his enemies
And make them fall!
Confound their politics,
Frustrate their knavish tricks,
On thee our hopes we fix,
God save us all!

Thy choicest gifts in store,
On him be pleased to pour,
Long may he reign!
May he defend our laws,
And ever give us cause,
To sing, with heart and voice,
God save the King!

Déu guardi el rei

Déu guardi el nostre senyor, el rei!
Llarga vida al nostre graciós rei!
Déu guardi el rei!
Que sigui victoriós,
feliç i gloriós,
que regni molts anys damunt nostre,
Déu guardi el rei!

Oh Déu, nostre Senyor, vine
i dispersa els seus enemics,
i fes-los caure!
Confon la seva política,
frustra les seves arteres argúcies,
posem en tu les nostres esperances,
Déu ens guardi a tots!

Alegra't de concedir-li
els bens escollits que guardes,
i que pugui regnar molts anys!
Que defensi les nostres lleis,
i ens doni sempre motiu
per cantar, de tot cor i ben fort:
Déu guardi el rei!

On the Massacre of Glencoe

Oh! tell us, Harper, wherefore flow
thy wayward notes of wail and woe
far down the desert of Glencoe,
where none may list their melody?
Say, harp'st thou to the mists that fly,
or to the dun deer glancing by,
or to the eagle, that from high
screams chorus to thy minstrelsy?

No not to these, for they have rest,
the mistwreath has the mountain crest,
the stag his lair, the erne her nest,
abode of lone security.

But those for whom I pour the lay,
not wildwood deep, nor mountain grey,
no this deep dell that shrouds from day,
could screen from treach'rous cruelty.

The hand that mingled in the meal,
at midnight drew the felon steel,
and gave the host's kind breast to feel,
meed for his hospitality.
The friendly hearth which warm'd that hand,
at midnight arm'd it with the brand
the bade destruction's flames
expand
their red and fearful blazonry.

Long have my harp's best notes
been gone,
few are its strings, and faint their tone,
they can but sound in desert lone
their greyhair'd master's misery.
Were each grey hair a minstrel string,
each chord should imprecations fling,
'till startled Scotland loud
should ring,
"Revenge for blood and treachery!"

En la matança de Glencoe

Oh! explica'ns, arpista, per què has adreçat els sons
capriciosos dels teus laments i els teus gemecs
cap el desert de Glencoe,
on ningú no pot sentir la teva melodia?
Digues, toques per a les boires que baixen,
o per al cérvol terrós que ens contempla,
o per a l'àliga que des de les altures
ajunta els seus crits a les teves trobes?

No, no és per a ells, car ells poden reposar,
l'espinal de la boira té el cim de la muntanya,
el cérvol el seu cau, l'àliga el seu niu,
un resguard solitari i segur.

Però aquells als quals dedico la meva cançó,
cap profund bosc salvatge, ni cap muntanya grisa,
cap profunda vall que s'oculti del dia,
els podria amagar la cruel traïció.

Però la mà que havia compartit el menjar,
agafava a mitjanit l'espasa traïdora,
i feia sentir a l'amable pit de l'amfitrió
la recompensa per la seva hospitalitat.
El cor amistós que donava calor a aquella mà,
s'armava a mitjanit amb l'acer
i ordenava que flamarades de destrucció
escampessin
el seu rogenic i horrible blasó.

Fa temps que li falten les millors notes a la
meva arpa,
poques cordes li queden, i feble és el seu so,
només pot fer sentir en solitaris deserts
la música del seu mestre envellit.
Però si cada cabell gris fos una corda de trobador,
cada corda sonaria amb malediccions,
fins que l'horroritzada Escòcia pogués cridar
ben fort:
"Venjança per la sang i la traïció!"

Again, my Lyre

Again, my Lyre, yet once again,
with tears I wake thy thrilling strain!
O sounds to sacred sorrow dear,
I weep, but could for ever hear!
Ah! cease! nor more past scenes recall,
ye plaintive notes! thou dying fall!
For lost, beneath thy lov'd control,
sweet Lyre! is my dissolving soul.

Around my airy forms appear,
and Seraphs song are in mine ear!
Ye Spirits blest, oh bear away
to happier realms my humble lay!
For still my Love may deign to hear
those human notes, that once were dear!

Un altre cop, lira meva

Un altre cop, lira meva, un altre cop desperto
amb llàgrimes els teus sons emocionants.
Oh, tonada de l'estimada i sagrada pena,
ploro, però et podria escoltar eternament!
Ah! Calla! No em recordis més escenes del passat,
afligida tonada, deixa de sonar!
Car la meva ànima desenganyada, dolça lira,
està perduda sota el teu estimat control!

Apareixen al meu voltant formes etèries,
i sento ressonar cançons de serafins!
Esperits santificats, oh, emporteu-vos
les meves humils cançons a regnes més feliços!
Car el meu amor potser encara es dignarà escoltar
aquestes humanes tonades que un dia estimà!

Auld lang Syne

Should auld acquaintance be forget
And never brought to mind?
Should auld acquaintance be forgot
And days 'lang syne?

For auld lang syne, my dear,
For auld lang syne,
We'll tak a cup o' kindness yet,
For auld lang syne!

We twa hae run about the braes,
And pa'd the gowans fine,
But we've wander'd mony a weary foot
Sin' auld lang syne.

For auld lang syne, my dear,
For auld lang syne,
We'll tak a cup o' kindness yet,
For auld lang syne!

And there's a hand my trusty fiere,
And gie's a hand o' thine;
And we'll take a right good-willie waught
For auld lang syne.

For auld lang syne, my dear,
For auld lang syne,
We'll tak a cup o' kindness yet,
For auld lang syne!

Traduccions de Manuel Capdevila i Font, excepte ¹ Elena Beloborodova, ² Helena Ressurreição i ³ Ursula Bardlowska.

Els vells temps passats

Hem d'oblidar les antigues coneixences
i no evocar-les mai en la ment?
Hem d'oblidar les antigues coneixences
i els dies passats ja fa molt de temps?

Pels vells temps passats, amic,
pels vells temps passats,
ens prendrem ara una bona copa,
pels vells temps passats.

Haviem recorregut tots dos els turons
collint belles margarides,
però després hem caminat amb passes fatigades
en els vells temps passats.

Pels vells temps passats, amic,
pels vells temps passats,
ens prendrem ara una bona copa,
pels vells temps passats.

Però dóna'm la mà, mon fidel company,
dóna'm la teva mà;
i prendrem una copa de bona voluntat,
pels vells temps passats.

Pels vells temps passats, amic,
pels vells temps passats,
ens prendrem ara una bona copa,
pels vells temps passats.

El Kallias Ensemble agraeix la col·laboració en la revisió i dicció dels textos antics a: Thérèse Chappuis (cançó suïssa), Ulrike Haller (cançó tirolesa), Elena Beloborodova (cançó russa), Frey Pau Franzen Garuz (cançó sueca), Helena Ressurreição (canço portuguesa), Ioirio Zennaro (canço veneciana), Ursula Bardlowska (cançons poloneses) i Lucy Anderson (cançons escoceses).

Aquest concert és una producció dels Amics de la Música i les Arts de la Catalunya Central (AMARESC).

AGRAÏMENTS

Amb l'ajut de

Caixa d'Enginyers

Mitjans col·laboradors

En col·laboració amb

Bisbat de Girona · Liederabend · Nord Produccions i Events · Flauta Màgica
Parròquia de Santa Maria de Vilabertran

Partners internacionals

Heidelberger Frühling · Schubertiade · Wigmore Hall

Col·laborador principal

B Sabadell
Fundació

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE CULTURA
Y DEPORTE

inaem

INSTITUTO NACIONAL DE
ASUNTOS MUSICALES DE LA REDUCA

Organitza

Associació
Franz Schubert
Barcelona

**JOVENTUTS
MUSICALS
DE FIGUERES**